

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2013

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Δημοσιογραφικό υλικό

ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΣΥΝΟΡΑ

«Η αδικία, οπουδήποτε και εάν συμβαίνει, απειλεί τη δικαιοσύνη παντού.. Είμαστε παγιδευμένοι σε έναν ιστό αναπόφευκτης αμοιβαιότητας, δεμένοι με ένα νήμα κοινού πεπρωμένου. Οτιδήποτε επηρεάζει κάποιον άμεσα, επηρεάζει όλους μας έμμεσα..»

Martin Luther King Jr, «Γράμμα από τη φυλακή του Birmingham», 16 Απριλίου 1963, ΗΠΑ

Στις 9 Οκτωβρίου 2012 η δεκαπεντάχρονη Malala Yousafzai πυροβολήθηκε στο κεφάλι από ενόπλιους Ταλιμπάν στο Πακιστάν. Το έγκλημά της ήταν ότι διεκδικούσε το δικαίωμα των κοριτσιών στην εκπαίδευση. Το μέσο που χρησιμοποιούσε ήταν ένα μπλογκ. Όπως και ο Mohamed Bouazizi, του οποίου οι πράξεις πυροδότησαν εκτεταμένες διαμαρτυρίες σε όλη τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική το 2010, η επιμονή της Malala ξεπέρασε τα σύνορα του Πακιστάν. Το ανθρώπινο κουράγιο και ο πόνος, σε συνδυασμό με τη δύναμη των κοινωνικών μέσων, τα οποία δεν γνωρίζουν σύνορα, έχουν αλλάξει την αντίληψή μας για τον αγώνα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα και τη δικαιοσύνη, και, επιπλέον, έχουν οδηγήσει σε αισθητή μετατόπιση της συζήτησης προς την εθνική κυριαρχία και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Άνθρωποι σε όλο τον κόσμο, με μεγάλο προσωπικό κίνδυνο, έχουν βγει στους δρόμους και την ψηφιακή σφαίρα για να εκθέσουν την καταστολή και τη βία που ασκούν κυβερνήσεις και άλλοι ισχυροί παράγοντες. Έχουν δημιουργήσει την αίσθηση της παγκόσμιας αλληλεγγύης -μέσω μπλογκ, άλλων κοινωνικών μέσων και τον παραδοσιακό Τύπο- προκειμένου να κρατήσουν ζωντανή τη μνήμη του Mohamed και τα όνειρα της Malala.

Τέτοιο κουράγιο, σε συνδυασμό με την ικανότητά διάδοσης της μεγάλης δίψας μας για ελευθερία, δικαιοσύνη και δικαιώματα, έχουν θορυβήσει τους κατέχοντες την εξουσία. Η έκδηλη υποστήριξη προς τους ανθρώπους που διαμαρτύρονται ενάντια στην καταπίεση και τις διακρίσεις συγκρούεται έντονα με τις πράξεις πολλών κυβερνήσεων που καταστέλλουν ειρηνικές διαμαρτυρίες και προσπαθούν απεγνωσμένα να ελέγξουν την ψηφιακή σφαίρα -ανακατασκευάζοντας, μεταξύ άλλων, τα εθνικά τους σύνορα στη σφαίρα αυτή.

Διότι, τί σημαίνει για αυτούς που παραμένουν προσκολλημένοι στην εξουσία και καταχρώνται την έννοια της “εθνικής κυριαρχίας”, όταν αντιλαμβάνονται την ενδεχόμενη δύναμη των ανθρώπων να διαλύουν διοικητικές δομές και ρίχνουν το φως της δημοσιότητας στα εργαλεία της καταπίεσης και της παραπληροφόρησης που χρησιμοποιούν για να παραμείνουν στην εξουσία; Το οικονομικό, πολιτικό και εμπορικό σύστημα που δημιούργησαν συχνά οδηγεί σε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Για παράδειγμα, το εμπόριο όπλων, παρόλο που καταστρέφει ζωές, το υπερασπίζονται κυβερνήσεις, που, είτε χρησιμοποιούν τα όπλα για να καταστέλλουν τους δικούς τους λαούς, είτε βγάζουν κέρδος από το εμπόριο. Η αιτιολόγηση είναι η εθνική κυριαρχία.

Κυριαρχία και αλληλεγγύη

Κατά την επιδίωξη της ελευθερίας, των δικαιωμάτων και της ισότητας, χρειάζεται να επανεξετάσουμε την εθνική κυριαρχία. Η δύναμη της εθνικής κυριαρχίας θα έπρεπε -και μπορεί- να προκύψει όταν παίρνει κανείς τη μοίρα στα χέρια του, όπως όταν τα κράτη που σχηματίστηκαν από την αποικιοκρατία ή από επιθετικούς γείτονες ή αναδύθηκαν από τις στάχτες κινήματων που ανέτρεψαν αυταρχικά και

διεφθαρμένα καθεστώτα. Αυτή είναι η δύναμη της κυριαρχίας για καλό. Για να κρατηθεί ζωντανή και να περιλαμβάνει την εκμεταλλευτική της πλευρά, πρέπει να επαναπροσδιορίσουμε και να αναγνωρίσουμε και την παγκόσμια αλληλεγγύη, αλληλ' και την παγκόσμια ευθύνη. Είμαστε πολίτες του κόσμου. Ενδιαφερόμαστε επειδή έχουμε πρόσβαση στην πληροφορία και μπορούμε να επιλέξουμε να είμαστε αδέσμευτοι.

Τα κράτη συχνά αξιώνουν την εθνική κυριαρχία -η οποία ισοδυναμεί με το να ελέγχουν τα εσωτερικά ζητήματα χωρίς εξωτερικές παρεμβάσεις-, ώστε να ενεργούν όπως επιθυμούν. Έχουν αυτήν την αξίωση για την εθνική κυριαρχία -εντούτοις, απατηλή- για να κρύψουν ή να αρνηθούν μαζικές δολοφονίες, γενοκτονίες, καταπίεση, διαφθορά, πείνα ή τις διώξεις με βάση το φύλο.

Αυτοί, όμως, που καταχρώνται την εξουσία τους και τα προνόμιά τους δεν μπορούν πλέον να το κρύψουν. Άνθρωποι με κινητά τηλέφωνα καταγράφουν και ανεβάζουν στο διαδίκτυο βίντεο που αποκαλύπτουν την πραγματική παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε πραγματικό χρόνο και αποκαλύπτουν την αλήθεια πίσω από τις υποκριτικές ρητορικές και ιδιοτελείς δικαιολογίες. Με τον ίδιο τρόπο, εταιρίες και λοιποί ιδιωτικοί παράγοντες υπόκεινται πιο συχνά σε έλεγχο, αφού καθίσταται ολοένα και πιο δύσκολο να κρύψουν τις επιπτώσεις των πράξεών τους, όταν χρησιμοποιούν δόλο ή εγκληματούν.

Δουλεύουμε σε ένα πλαίσιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων το οποίο προϋποθέτει την εθνική κυριαρχία, αλλά εκ φύσεως δεν την υπερασπίζεται -πόσω μάλλον μετά την καθιέρωση του δόγματος υπέρ την Ευθύνης για Προστασία, που συμφωνήθηκε στην παγκόσμια σύνοδο κορυφής του ΟΗΕ το 2005, και έχει επανειλημμένα επιβεβαιωθεί από τότε. Είναι εύκολο να δούμε το γιατί: το 2012 μόνο του μας δίνει πολλά στοιχεία για κυβερνήσεις που παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα των λαών τους οποίους κυβερνούν.

Ένα στοιχείο κλειδί για την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι το δικαίωμα όλων των ανθρώπων να είναι ελεύθεροι από τη βία. Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο είναι τα ισχυρά όρια στην ικανότητα του κράτους να παρεμβαίνει στην προσωπική και οικογενειακή μας ζωή. Αυτό περιλαμβάνει την υπεράσπιση της ελευθερίας της έκφρασης, του συνεταιρίζεσθαι και της συνείδησης. Συμπεριλαμβάνει το να μην υπάρχει παρέμβαση στο σώμα μας και στο πως το χρησιμοποιούμε -τις αποφάσεις που λαμβάνουμε για την αναπαραγωγή, την ταυτότητα που ενστερνιζόμαστε για τη σεξουαλικότητα και το φύλο μας, και το πώς επιλέγουμε να ντυθούμε.

Κατά τις πρώτες ημέρες του 2012, 300 οικογένειες έμειναν άστεγες στη πρωτεύουσα της Καμπότζης, Πνομ Πενχ, αφού πρώτα είχαν υποστεί βίαιη έξωση από τη γειτονιά τους. Κάποιες εβδομάδες αργότερα, 600 Βραζιλιάνοι είχαν την ίδια τύχη σε παραγκούπολη του Pinheirinho, στην πολιτεία του Σάο Πάολο. Τον Μάρτιο, 21 άνθρωποι σκοτώθηκαν στη Τζαμάικα, σε ένα κύμα πυροβολισμών της αστυνομίας, μουσικοί από το Αζερμπαϊτζάν ξυλοκοπήθηκαν, συνελήφθησαν και βασανίστηκαν κατά την κράτηση, και το Μαλί βυθίστηκε στην κρίση, ύστερα από πραξικόπημα στην πρωτεύουσα Μπαμάκο.

Και έτσι συνεχίστηκαν τα πράγματα: περισσότερες εξώσεις στη Νιγηρία, δολοφονίες δημοσιογράφων στη Σομαλία, το Μεξικό και αλλού, βιασμοί γυναικών ή σεξουαλική κακοποίηση στο σπίτι, στο δρόμο ή κατά την άσκηση του δικαιώματος στη διαμαρτυρία, απαγόρευση διεξαγωγής φεστιβάλ υπερηφάνειας σε κοινότητες λεσβιών, γκέι, αμφιφυλόφιλων, τρανσέξουαλ και διεμφυλικών, ξυλοδαρμοί μελών των κοινοτήτων αυτών, δολοφονίες και φυλακίσεις ακτιβιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων με κατασκευασμένες κατηγορίες. Τον Σεπτέμβριο, η Ιαπωνία εκτέλεσε μια γυναίκα για πρώτη φορά ύστερα

από 15 χρόνια. Τον Νοέμβριο σημειώθηκε νέα κλιμάκωση στη σύγκρουση Ισραήλ/Γάζας, ενώ δέκα χιλιάδες άμαχοι εγκατέλειψαν τα σπίτια τους στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κογκό, έπειτα από έφοδο στην πρωτεύουσα της επαρχίας Βόρειου Κιβού από το στρατιωτικό σώμα M23 που υποστηρίζεται από τη Ρουάντα.

Και μετά, η Συρία. Στο τέλος του χρόνου, σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη, ο αριθμός των νεκρών έφτασε τους 60.000, και συνεχίζει να αυξάνεται.

Αδυναμία προστασίας

Πολύ συχνά τις τελευταίες δεκαετίες, η κρατική κυριαρχία -ολοένα και περισσότερο συνδεδεμένη με την έννοια της εθνικής ασφάλειας- χρησιμοποιείται για να δικαιολογήσει πράξεις που προσκρούουν στα ανθρώπινα δικαιώματα. Εσωτερικά, οι ισχυροί υποστηρίζουν ότι αυτοί και μονάχα αυτοί μπορούν να λαμβάνουν αποφάσεις για τις ζωές των ανθρώπων τους οποίους κυβερνούν.

Όπως και ο πατέρας του πριν από αυτόν, ο πρόεδρος Άσαντ παρέμεινε στην εξουσία στρέφοντας το συριακό στρατό και τις δυνάμεις ασφαλείας εναντίον των ανθρώπων που τον καλούσαν να παραιτηθεί. Υπάρχει, ωστόσο, μια βασική διαφορά. Τη στιγμή της σφαγής στη Χάμα, το 1982, η Διεθνής Αμνηστία και άλλοι επισήμαιναν ό,τι συνέβαινε και δούλευαν ακούραστα, προσπαθώντας να το σταματήσουν. Ωστόσο, οι μαζικές δολοφονίες διαπράχθηκαν σε μεγάλο βαθμό μακριά από τα βλέμματα του υπόλοιπου κόσμου. Στα τελευταία δύο χρόνια, αντιθέτως, γενναίοι σύροι μπλόγκερ και ακτιβιστές έχουν καταφέρει να μεταφέρουν άμεσα στον κόσμο τι συμβαίνει στη χώρα τους, ακόμα και την ώρα που συμβαίνει.

Πάρα το αυξανόμενο αριθμό νεκρών -και παρά τα πολυάριθμα αποδεικτικά στοιχεία των εγκλημάτων που διαπράττονται- το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ για άλλη μια φορά δεν κατάφερε να προστατεύσει τους άμαχους. Επί σχεδόν δύο χρόνια ο συριακός στρατός και οι δυνάμεις ασφαλείας πραγματοποιούν αδιάκριτες επιθέσεις και θέτουν υπό κράτηση, βασανίζουν και σκοτώνουν ανθρώπους που θεωρούν ότι υποστηρίζουν τους αντάρτες. Έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας κατέγραψε 31 διαφορετικές μορφές βασανιστηρίων και κακομεταχείρισης. Ένοπλες δυνάμεις της αντιπολίτευσης έχουν επίσης προβεί σε δολοφονίες και βασανιστήρια, αν και σε πολύ μικρότερη κλίμακα. Η Ρωσία και η Κίνα υπερασπίζονται την αποτυχία του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ να ενεργήσει, με το πρόσχημα του σεβασμού στην κρατική κυριαρχία.

Η ιδέα ότι ούτε το κάθε κράτος ατομικά, ούτε η διεθνής κοινότητα πρέπει να δρουν αποφασιστικά για να προστατεύουν τους άμαχους όταν οι κυβερνήσεις και οι δυνάμεις ασφαλείας στοχοποιούν τους δικούς τους λαούς -εκτός και εάν υπάρχει κάποιο συμφέρον- είναι απαράδεκτη. Είτε μιλάμε για τη γενοκτονία στη Ρουάντα το 1994, τον αποκλεισμό των Ταμίλ στη θανατηφόρα μη εμπόλεμη ζώνη (no fire zone), στη βόρεια Σρι Λάνκα, στην οποία δεκάδες χιλιάδες άμαχοι έχασαν τη ζωή τους το 2009, τη συνεχιζόμενη λιμοκτονία των ανθρώπων στη Βόρεια Κορέα ή τη σύγκρουση στη Συρία, είναι αδικαιολόγητη η απραξία στο όνομα του σεβασμού της κυριαρχίας.

Τελικά, τα κράτη είναι υπεύθυνα για την προάσπιση των δικαιωμάτων των ανθρώπων στην επικράτειά τους. Κανένας, όμως, που πιστεύει στη δικαιοσύνη και τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι αυτές οι έννοιες εξυπηρετούνται σήμερα από την κυριαρχία με οποιοδήποτε τρόπο. Αντίθετα, δεν εκπληρώνονται.

Είναι σίγουρα καιρός να αμφισβητήσουμε αυτό το τοξικό μείγμα κρατικών αξιώσεων για κυριαρχία και την εστίαση τους στην εθνική ασφάλεια αντί για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ανθρώπινη ασφάλεια. Ας σταματήσουμε τις δικαιολογίες. Είναι καιρός να υψώσει η διεθνής κοινότητα το ανάστημα της και να επαναπροσδιορίσει το καθήκον της να προστατεύει όλους τους πολίτες του κόσμου.

Οι χώρες μας έχουν την υποχρέωση να σέβονται, να προστατεύουν και να εκπληρώνουν τα δικαιώματά μας. Και πολλές χώρες δεν το έχουν πράξει. Στην καλύτερη περίπτωση το έχουν πράξει ανακόλουθα. Παρά την όλη επιτυχία του κινήματος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα στις τελευταίες δεκαετίες -από την αποφυλάκιση των κρατουμένων συνείδησης μέχρι την παγκόσμια απαγόρευση των βασανιστηρίων και τη σύσταση του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου- αυτή η στρέβλωση της κυριαρχίας σημαίνει ότι απομένει να γίνουν ακόμα πάρα πολλά.

Κηδεμονία ή εκμετάλλευση

Ένα από τα πιο χαρακτηριστικά τέτοια παραδείγματα τις τελευταίες δεκαετίες είναι η αντιμετώπιση των Αυτοχθόνων Λαών του κόσμου. Μία βασική αξία που ενώνει τις Αυτόχθονες κοινότητες είναι η απόρριψη της έννοιας της “ιδιοκτησίας” της γης. Αντ’ αυτού, χαρακτηρίζουν παραδοσιακά τους εαυτούς τους κηδεμόνες της γης στην οποία ζουν. Αυτή η απόρριψη της έννοιας της ιδιοκτησίας ακίνητης περιουσίας έχει τεράστιο αντίτιμο. Πολλά από τα κομμάτια γης στα οποία ζουν οι Αυτόχθονες Λαοί έχει αποδειχθεί ότι διαθέτουν πλούσιους πόρους. Έτσι, η κυβέρνηση, που έχει ως στόχο να προστατεύει τα δικαιώματά τους, οικειοποιείται τη γη για το “κυρίαρχο κράτος”, έπειτα την πουλά, την εκμισθώνει ή επιτρέπει την ληηλασία της από άλλους.

Αντί να σέβονται την αξία των κοινοτήτων ως κηδεμόνων της γης και των πόρων της, τα κράτη και οι επιχειρήσεις έχουν μετακινηθεί σε αυτές τις περιοχές, εκτοπίζοντας βίαια τις αυτόχθονες κοινότητες και επιζητώντας ιδιοκτησία της γης ή των μεταλλευτικών δικαιωμάτων που συνδέονται με αυτή.

Στην Παραγουάη, οι Sawhoyamacha πέρασαν το 2012 όπως περνούν και τα τελευταία 20 χρόνια: εκτοπισμένοι από την παραδοσιακή τους γη, παρά την απόφαση του Διαμερικανικού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων το 2006, που αναγνωρίζει το δικαίωμά τους στα εδάφη τους. Βορειότερα, δεκάδες κοινότητες Πρώτων Εθνών στον Καναδά, συνέχιζαν να αντιτάσσονται στην πρόταση για την κατασκευή ενός αγωγού που θα συνδέει τις άμμους πετρελαίου στην Αλμπέρτα με την ακτή της Βρετανικής Κολούμπια, ο οποίος θα διασχίζει τα εδάφη τους.

Σε μια περίοδο κατά την οποία οι κυβερνήσεις θα έπρεπε να μαθαίνουν από τις Αυτόχθονες κοινότητες, ώστε να επανεξετάζουν τη σχέση τους με τους φυσικούς πόρους, οι Αυτόχθονες κοινότητες σε όλον τον κόσμο βρίσκονται σε κατάσταση πολιορκίας.

Αυτό που κάνει αυτήν την καταστροφή ιδιαίτερα θλιβερή είναι ο βαθμός στον οποίο τα κράτη και εταιρείες αγνοούν τη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Λαών, η οποία απαιτεί ρητά από τα κράτη να διασφαλίζουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή των Αυτοχθόνων Λαών σε όλα τα θέματα που τους αφορούν. Οι ακτιβιστές για τα δικαιώματα των Αυτοχθόνων έρχονται αντιμέτωποι με τη βία, ακόμα και τη δολοφονία, όταν προσπαθούν να προστατεύσουν τις κοινότητές τους και τα εδάφη τους.

Τέτοιες διακρίσεις, περιθωριοποιήσεις και βίαιες πράξεις δεν περιορίστηκαν στην Αμερική, αλλά συ-

νέβησαν σε όλην τον κόσμο -από τις Φιλιππίνες μέχρι τη Ναμίμπια, όπου το 2012 είδαμε τα παιδιά του Σαν, τους ανθρώπους Onahimba και άλλες εθνικές μειονότητες, να αντιμετωπίζουν πολλά εμπόδια που τους στερούν την πρόσβαση στην εκπαίδευση. Τέτοια ήταν, συγκεκριμένα, και η περίπτωση στο Ορυωο με τα παιδιά Onahimba τα οποία αναγκάστηκαν να κόψουν τα μαλλιά τους και να μην φορούν παραδοσιακές ενδυμασίες όταν πηγαίνουν στο σχολείο.

Η ροή του χρήματος και των ανθρώπων

Ο αγώνας για πόρους είναι μόνο ένα στοιχείο του παγκοσμιοποιημένου κόσμου μας. Ένα άλλο είναι η ροή κεφαλαίου μέσω των συνόρων, δια μέσου των ωκεανών και προς τις τσέπες των ισχυρών. Ναι, η παγκοσμιοποίηση έχει φέρει οικονομική ανάπτυξη και ευημερία για κάποιους, όμως, η εμπειρία των Αυτοχθόνων βιώνεται και από άλλες κοινότητες, οι οποίες βλέπουν τις κυβερνήσεις και τις επιχειρήσεις να επωφελοούνται από τη γη στην οποία ζουν, και στην οποία πεθαίνουν από την πείνα.

Στην υποσαχάρια Αφρική, για παράδειγμα, παρά τη σημαντική ανάπτυξη σε πολλές χώρες, εκατομμύρια ανθρώπων συνεχίζουν να ζουν υπό απειλητικές για τη ζωή τους συνθήκες. Η διαφθορά και η ροή κεφαλαίου σε φορολογικούς παραδείσους έξω από την Αφρική συνεχίζουν να είναι οι δύο πιο σημαντικοί λόγοι. Ο ορυκτός πλούτος της περιοχής συνεχίζει να τροφοδοτεί συμφωνίες ανάμεσα σε επιχειρήσεις και πολιτικούς με τις οποίες ωφελοούνται και οι δύο –αλλά με αντίτιμο. Η έλλειψη διαφάνειας σχετικά με συμβάσεις παραχώρησης και η παντελής έλλειψη λογοδοσίας σημαίνουν ότι και οι επιχειρήσεις και πολιτικοί έχουν αδικαιολόγητο πλούτο, ενώ αυτοί των οποίων η εργασία είναι αντικείμενο εκμετάλλευσης, των οποίων η γη υποβαθμίζεται και των οποίων τα δικαιώματα παραβιάζονται υποφέρουν. Η δικαιοσύνη είναι ανέφικτη για αυτούς.

Ένα άλλο παράδειγμα ελεύθερης ροής κεφαλαίου είναι τα εμβάσματα που στέλνουν πίσω στις πατρίδες τους οι μετανάστες εργάτες σε όλην τον κόσμο. Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, τα εμβάσματα από μετανάστες εργάτες στις αναπτυσσόμενες χώρες είναι τρεις φορές όσο η επίσημη διεθνής αναπτυξιακή βοήθεια. Ωστόσο, μέσα στο 2012 αυτοί οι ίδιοι μετανάστες εργάτες έμειναν χωρίς προστασία των δικαιωμάτων τους από τις ίδιες τους τις χώρες, αλλά και τα κράτη υποδοχής.

Για παράδειγμα, γραφεία εύρεσης εργασίας στο Νεπάλ το 2012 συνέχισαν τη διακίνηση μεταναστών εργατών με σκοπό την εκμετάλλευση και την καταναγκαστική εργασία, και χρέωσαν αμοιβές υψηλότερες από τα όρια που είχε θέσει η κυβέρνηση, αναγκάζοντας έτσι τους εργάτες να πάρουν τεράστια δάνεια με υψηλά επιτόκια. Οι εργοδότες εξαπατούν πολλούς μετανάστες σχετικά με τους όρους και τις συνθήκες εργασίας. Οι υπηρεσίες πρόσληψης που παραβίασαν τους νόμους του Νεπάλ σπανίως διώχθηκαν ποινικά. Σε ένα παράδειγμα ενός νόμου που αγνοεί επιδεικτικά τα δικαιώματα των γυναικών, η κυβέρνηση τον Αύγουστο απαγόρευσε στις γυναίκες κάτω των 30 να μεταναστεύουν για οικιακή εργασία στο Κουβέιτ, το Κατάρ, τη Σαουδική Αραβία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα εξαιτίας παραπόνων για σεξουαλικές και άλλες σωματικές κακοποιήσεις σε αυτές τις χώρες. Οι απαγορεύσεις, ωστόσο, αύξησαν πιθανώς τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες που ψάχνουν πλέον δουλειά δια μέσου άτυπων οδών. Αυτό που έπρεπε να είχε κάνει η κυβέρνηση είναι να αγωνιστεί για να δημιουργήσει ασφαλή εργασιακά περιβάλλοντα για τις γυναίκες.

Όταν οι άνθρωποι φεύγουν, τα κράτη αποστολής ισχυρίζονται ότι, οι αφού οι μετανάστες εργάτες δεν είναι πια στην επικράτειά τους, δεν έχουν υποχρεώσεις, ενώ τα κράτη υποδοχής υποστηρίζουν ότι, αφού δεν είναι πολίτες τους, δεν έχουν δικαιώματα. Εν τω μεταξύ, η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των Μεταναστών Εργαζομένων και των Οικογενειών τους, η οποία ήταν ανοιχτή

για υπογραφές το 1990, παραμένει μία από τις λιγότερο επικυρωμένες συμβάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Κανένα από τα κράτη της Δυτικής Ευρώπης που δέχονται μετανάστες δεν έχει επικυρώσει τη Διακήρυξη. Ούτε άλλα κράτη με μεγάλους αριθμούς μεταναστών όπως οι ΗΠΑ, ο Καναδάς, η Αυστραλία, η Ινδία, η Νότιος Αφρική και τα κράτη του Κόλπου.

Αυτός ο κίνδυνος είναι ακόμα μεγαλύτερος για τους πρόσφυγες. Οι πιο ευάλωτοι είναι τα 12 εκατομμύρια ανθρώπων χωρίς πατρίδα στον κόσμο, που ισοδυναμούν με αριθμούς μεγάλων οικισμών του πλανήτη, όπως το Λονδίνο, το Λάγος και το Ρίο. Περίπου το 80% αυτών είναι γυναίκες. Χωρίς την προστασία των “κυρίαρχων” κρατών τους αυτοί οι άνθρωποι είναι πραγματικοί παγκόσμιοι πολίτες. Και η προστασία τους εμπίπτει σε όλους εμάς. Είναι το πιο αγνό επιχείρημα που υπάρχει για την εκπλήρωση του καθήκοντος της προστασίας. Γιατί η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων πρέπει να εφαρμόζεται σε όλους τους ανθρώπους, είτε είναι στη χώρα τους, είτε δεν είναι.

Προς το παρόν, αυτή η προστασία θεωρείται ότι υπόκειται στην κυριαρχία του κράτους. Γυναίκες βιάζονται σε στρατόπεδα σε όλο το Νότιο Σουδάν, αιτούντες άσυλο από την Αυστραλία έως τη Κένυα κλειδώνονται σε κέντρα κράτησης ή κοντέινερ, χιλιάδες πεθαίνουν σε τρύπιες βάρκες, καθώς ψάχνουν απεληπισμένα ασφαλές λιμάνι.

Σκάφη με Αφρικανούς που παράδερναν στα ανοιχτά των ακτών της Ιταλίας απωθήθηκαν από την ασφάλεια των ευρωπαϊκών ακτών και πάλι μέσα στο 2012, καθώς τα κράτη υποστήριξαν πως ο έλεγχος των συνόρων τους είναι ιερός και απαραβίαστος. Η αυστραλιανή κυβέρνηση συνέχισε να απαγορεύει τις βάρκες προσφύγων και μεταναστών στην θάλασσα. Η αμερικάνικη ακτοφυλακή υπερασπίστηκε τη πρακτική της: “Η απαγόρευση των μεταναστών στη θάλασσα σημαίνει πως μπορούν να επιστρέψουν στην χώρα καταγωγής τους γρήγορα και χωρίς τις δαπανηρές διαδικασίες που απαιτούνται, εάν εισέλθουν στις Ηνωμένες Πολιτείες επιτυχώς”. Σε κάθε περίπτωση -η κυριαρχία στέρησε το δικαίωμα αναζήτησης ασύλου.

Περίπου 200 άνθρωποι πεθαίνουν κάθε χρόνο προσπαθώντας να διασχίσουν την έρημο προς τις Ηνωμένες Πολιτείες -άμεσο αποτέλεσμα των μέτρων που λήφθηκαν από την κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών, που κάνουν τα ασφαλέστερα περάσματα αδιάβατα για τους μετανάστες. Αυτοί οι αριθμοί παραμένουν σταθεροί, παρόλο που μειώνεται η μεταναστευτική ροή.

Αυτά τα παραδείγματα δείχνουν την πιο ειδική άρνηση της ευθύνης για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων -περιλαμβανομένου του δικαιώματος στη ζωή- και έρχεται σε κραυγαλέα αντίθεση με την ελεύθερη διακίνηση του κεφαλαίου που περιγράφηκε λεπτομερώς νωρίτερα.

Οι μεταναστευτικοί έλεγχοι έρχονται επίσης σε έντονη αντίθεση με τη σε μεγάλο βαθμό ανεμπόδιστη διακίνηση συμβατικών όπλων -περιλαμβανομένων των μικρών όπλων και του ελαφρύ οπλισμού- πέραν των συνόρων. Εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι έχουν σκοτωθεί, τραυματιστεί, βιαστεί και αναγκαστεί να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους εξαιτίας αυτής της διακίνησης. Το εμπόριο όπλων έχει επίσης άμεση σχέση με τις διακρίσεις και τη βία με βάση το φύλο, που πλήττει δυσανάλογα τις γυναίκες. Αυτό έχει συνέπειες στις προσπάθειες εδραίωσης της ειρήνης, της ασφάλειας, της ισότητας των φύλων και της ασφαλούς ανάπτυξης. Οι παραβιάσεις τροφοδοτούνται εν μέρει από την ευκολία με την οποία τα όπλα αγοράζονται και πωλούνται, ανταλλάσσονται και αποστέλλονται σε όλον τον κόσμο -καταλήγοντας συχνά στα χέρια καταχρηστικών κυβερνήσεων και των δυνάμεων ασφαλείας τους, πολεμάρχων και εγκληματικών συμμοριών. Είναι μία επικερδής επιχείρηση -70 δισεκατομμύρια δολάρια το χρόνο- και, γι’ αυτό, αυτοί με εδραιωμένα συμφέροντα προσπαθούν να προστατεύσουν τη διακίνηση από ρυθμίσεις. Καθώς αυτή η έκθεση πηγαιίνει για εκτύπωση, οι κορυφαίες χώρες - με-

σάζοντες όπλων είναι έτοιμες να ξεκινήσουν τις διαπραγματεύσεις για μια συνθήκη για το εμπόριο όπλων. Η απαίτησή μας είναι να απαγορευτεί η διακίνηση οπουδήποτε υπάρχει σημαντικός κίνδυνος ότι αυτά τα όπλα θα χρησιμοποιηθούν για να διαπραχθούν παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου ή άλλες σοβαρές παραβιάσεις του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ροή της πληροφορίας

Το βασικό θετικό στοιχείο αυτών των παραδειγμάτων, ωστόσο, είναι ότι πλέον τα γνωρίζουμε. Επί μισό αιώνα, η Διεθνής Αμνηστία καταγράφει παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλην τον κόσμο και χρησιμοποιεί ό,τι μέσο έχει προκειμένου να σταματά και να αποτρέπει τέτοιες παραβιάσεις και να προστατεύει τα δικαιώματά μας. Η παγκοσμιοποιημένη επικοινωνία δημιουργεί ευκαιρίες τις οποίες οι ιδρυτές του σύγχρονου κινήματος ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν θα μπορούσαν ποτέ να φανταστούν. Ολοένα και περισσότερο, αυτά που οι κυβερνήσεις και οι επιχειρήσεις μπορούν να κάνουν για να κρυφτούν πίσω από τα όρια της “κυριαρχίας” είναι πολύ λίγα.

Η ταχύτητα με την οποία νέες μορφές επικοινωνίας έχουν ριζώσει στις ζωές μας είναι ιλιγγιώδης. Από το 1985, όταν δημιουργήθηκε η διεύθυνση διαδικτύου dotcom, μέχρι σήμερα, όπου 2,5 δισεκατομμύρια άνθρωποι έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο, οι τροχοί της αλλαγής γυρίζουν με τρομερή ταχύτητα. Το 1989 ο Tim Berners Lee πρότεινε το document retrieval element, το 1996 δημιουργήθηκε το Hotmail, το 1999 τα μπλογκ, το 2001 ξεκίνησε η Wikipedia. Το 2004 γεννήθηκε το Facebook, ακολούθουμένο από το Youtube ένα χρόνο αργότερα -μαζί με το δισεκατομμυριοστό χρήστη του ίντερνετ, που “στατιστικά φαίνεται να είναι μια 24χρονη γυναίκα στη Σαγκάη”. Το 2006 έφερε το Twitter και τη λογοκριμένη κινέζικη έκδοση της google, GuGe. Μέχρι το 2008, η Κίνα είχε περισσότερους χρήστες ίντερνετ από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Και την ίδια χρονιά ακτιβιστές που δούλευαν με κενυάτες δημοσιογράφους ανέπτυξαν μια ιστοσελίδα που ονομάζεται Ushahidi -η λέξη για τη “μαρτυρία” στα Σουαχίλι-, αρχικά για να καταγράψει τη βία στην Κένυα μετά τις εκλογές, και από τότε αναπτύχθηκε σε πλατφόρμα που χρησιμοποιείται σε όλην τον κόσμο με αποστολή τον “εκδημοκρατισμό της πληροφορίας”.

Ζούμε σε έναν κόσμο με πλούτο πληροφοριών. Οι ακτιβιστές έχουν τα εργαλεία να διασφαλίζουν ότι οι παραβιάσεις δεν μένουν κρυφές. Η πληροφόρηση προτρέπει σε δράση. Βρισκόμαστε μπροστά σε μια κρίσιμη στιγμή: θα συνεχίσουμε να έχουμε πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες ή θα εμποδίσουν αυτή την πρόσβαση τα κράτη σε συνεργασία με άλλους ισχυρούς παράγοντες; Η Διεθνής Αμνηστία θέλει να διασφαλίσει πως όλοι έχουν τα εργαλεία για να έχουν πρόσβαση και να μοιράζονται πληροφορίες και να αμφισβητούν την εξουσία και την κυριαρχία όταν παραβιάζονται. Με το διαδίκτυο μπορούμε να χτίσουμε ένα μοντέλο παγκόσμιας ιθαγένειας. Το διαδίκτυο δημιουργεί ένα αντίβαρο στην όλη έννοια της κυριαρχίας και των δικαιωμάτων βάσει ιθαγένειας.

Αυτό που ο Μάρτιν Λούθηρ Κινγκ διατύπωσε τόσο εύγλωττα σχετικά με το “δίκτυο της αναπόφευκτης αμοιβαιότητας” και το “νήμα του κοινού πεπρωμένου”, το έχουν ασπαστεί και το έχουν προωθήσει και υπερασπιστές των δικαιωμάτων πριν και μετά από αυτόν. Είναι, όμως, τώρα η στιγμή να το σπείρουμε μέσα στον “ιστό” του διεθνούς μας μοντέλου υπηκοότητας. Η αφρικάνικη έννοια του “Ubuntu” το εκφράζει περισσότερο ξεκάθαρα: “Είμαι επειδή είμαστε”.

Πρόκειται για τη σύνδεση όλων μας, μην επιτρέποντας στα σύνορα, στα τείχη, στις θάλασσες, στις απεικονίσεις των εχθρών ως “άλλων”, να μολύνουν τη φυσική μας αίσθηση της δικαιοσύνης και της ανθρωπότητας.

Υπηρεσία και συμμετοχή

Είναι απλό. Η ευρύτητα του ψηφιακού κόσμου λειαίνει το πεδίο και επιτρέπει σε πολύ περισσότερους ανθρώπους να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες που χρειάζονται για να αμφισβητούν κυβερνήσεις και επιχειρήσεις. Είναι ένα εργαλείο που ενθαρρύνει τη διαφάνεια και τη λογοδοσία. Η πληροφορία είναι δύναμη. Το διαδίκτυο έχει τη δυνατότητα να ενδυναμώνει σημαντικά όλους τους 7 δισεκατομμύρια ανθρώπους που ζουν στον κόσμο σήμερα. Είναι ένα εργαλείο που μας επιτρέπει να βλέπουμε και να καταγράφουμε και να αντιμετωπίζουμε τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων οπουδήποτε και εάν συμβαίνουν. Μας επιτρέπει να μοιραζόμαστε πληροφορίες, ώστε να μπορούμε να συνεργαζόμαστε για την επίλυση προβλημάτων, την προώθηση της ανθρωπίνης ασφάλειας και ανάπτυξης και την εκπλήρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η κατάχρηση της κρατικής κυριαρχίας είναι το αντίθετο. Έχει να κάνει με τείχη και έλεγχο της πληροφορίας και της επικοινωνίας και κρύβεται πίσω από νόμους κρατικού απορρήτου και άλλες προνομιακές απαιτήσεις. Η ρητορική πίσω από την απαίτηση για κυριαρχία είναι πως ό,τι κάνει η κυβέρνηση δεν είναι δουλειά κανενός άλλου παρά μόνο δική της, και πως, εφόσον ενεργεί στα όρια των συνόρων της, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. Πρόκειται για την ισχυρή δράση πάνω στους αδύναμους.

Η δύναμη και οι δυνατότητες του ψηφιακού κόσμου είναι τεράστιες. Και, καθώς η τεχνολογία αποτελεί ουδέτερη αξία, αυτές οι δυνατότητες επιτρέπουν πράξεις που συνάδουν με τη δημιουργία κοινωνιών που σέβονται τα δικαιώματα ή επιτρέπουν πράξεις ενάντια στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Είναι ενδιαφέρον για τη Διεθνή Αμνηστία, της οποίας η ιστορία είναι συνδεδεμένη με την υπεράσπιση της ελευθερίας της έκφρασης, να ξαναζεί τί κάνουν οι κυβερνήσεις όταν αδυνατούν να την ελέγξουν, και αποφασίζουν να χειραγωγήσουν την πρόσβαση στην πληροφορία. Πουθενά αλλού δεν είναι αυτό πιο προφανές από ό,τι στη δίωξη ή την παρενόχληση των μπλόγκερ σε χώρες από το Αζερμπαϊτζάν μέχρι την Τυνησία, και από την Κούβα μέχρι τη Παλαιστινιακή Αρχή. Στο Βιετνάμ, για παράδειγμα, οι δημοφιλείς μπλόγκερ, Nguyen Van Hai, γνωστός ως Dieu Cay, η μπλόγκερ του «Δικαιοσύνη και Αλήθεια», Τα Phong Tan, και ο Phan Thanh Hai, γνωστός ως Anh Ba Sai Gon, δικάστηκαν τον Σεπτέμβριο για «τη διεξαγωγή προπαγάνδας» εναντίον του κράτους. Καταδικάστηκαν σε 12, 10 και 4 χρόνια φυλάκισης αντίστοιχα, με 3 έως 5 χρόνια κατ' οίκον περιορισμό μετά την απελευθέρωση. Η δίκη κράτησε μόνο μερικές ώρες, και οι οικογένειές τους δέχτηκαν παρενοχλήσεις και τέθηκαν υπό κράτηση για να μην παραστούν. Η δίκη τους αναβλήθηκε τρεις φορές, την τελευταία φορά επειδή η μητέρα της Τα Phong Tan πέθανε, μετά από αυτοπυρπολισμό έξω από τα γραφεία της κυβέρνησης, σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τη μεταχείριση της κόρης της.

Η φυλάκιση, όμως, των ανθρώπων επειδή ασκούν το δικαίωμα στην έκφραση και αμφισβητούν αυτούς που κατέχουν την εξουσία μέσω της ψηφιακής τεχνολογίας, είναι μόνο η πρώτη γραμμή άμυνας των κυβερνήσεων. Ολοένα και περισσότερο βλέπουμε κράτη να προσπαθούν να χτίσουν τείχη προστασίας γύρω από οποιαδήποτε επικοινωνιακά ή πληροφοριακά συστήματα. Το Ιράν, η Κίνα, το Βιετνάμ έχουν προσπαθήσει να δημιουργήσουν ένα σύστημα που τους επιτρέπει να ανακτούν τον έλεγχο πάνω στην επικοινωνία και να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες που διατίθενται στην ψηφιακή σφαίρα.

Αυτό που μπορεί να είναι ακόμα πιο ανησυχητικό είναι ο αριθμός των κρατών που εξερευνούν λιγότερο προφανή μέσα ελέγχου σε αυτόν τον τομέα μέσω της μαζικής επιτήρησης και περίτεχνων μέσων ελέγχου της πρόσβασης στην πληροφορία. Οι Ηνωμένες Πολιτείες, οι οποίες συνεχίζουν να

επιδεικνύουν μεγάλη έλλειψη σεβασμού για την αναγνώριση παραμέτρων -όπως αποδεικνύεται και από τις επιθέσεις μη επανδρωμένων σκαφών που διεξάγουν σε όλον τον κόσμο- πρόσφατα ανακήρυξαν το δικαίωμα να επιτηρούν οποιαδήποτε πληροφορία φυλάσσεται σε συστήματα αποθήκευσης cloud ψηφιακές αρχιεθές που δεν δεσμεύονται σε εδαφικές επικράτειες. Για να είμαστε σαφείς, αυτό συμπεριλαμβάνει και πληροφορίες που ανήκουν σε ιδιώτες και εταιρίες που δεν εδρεύουν, ούτε είναι πολίτες των ΗΠΑ.

Αυτός ο αγώνας για την πρόσβαση στην πληροφορία και τον έλεγχο των μέσων επικοινωνίας μόλις ξεκίνησε. Τι μπορεί να κάνει λοιπόν η διεθνής κοινότητα για να δείξει το σεβασμό της προς αυτούς που τόσο θαρραλέα διακινδύνευσαν τις ζωές τους και τις ελευθερίες τους για να κινητοποιηθούν κατά τη διάρκεια των εξεγέρσεων στη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική; Τι μπορούμε να κάνουμε όλοι μας για να δείξουμε αλληλεγγύη στη Malala Yousafzai και όλους εκείνους που τολμούν να αντισταθούν και να πουν «Αρκετά»;

Μπορούμε να απαιτήσουμε από τα κράτη να διασφαλίσουν πως όλοι οι άνθρωποι που κυβερνούν έχουν ουσιαστική πρόσβαση στον ψηφιακό κόσμο -κατά προτίμηση μέσα από γρήγορη και πραγματικά εφικτή πρόσβαση στο διαδίκτυο είτε μέσα από μια φορητή συσκευή χειρός όπως ένα κινητό τηλέφωνο, είτε μέσα από έναν επιτραπέζιο υπολογιστή. Με αυτόν τον τρόπο θα εκπληρωνόταν μία από τις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως διατυπώνεται στο Άρθρο 15 του Διεθνούς Σύμφωνου για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτισμικά Δικαιώματα : “Το να απολαμβάνουν τα οφέλη της επιστημονικής προόδου και των εφαρμογών της.” Και το Άρθρο 27 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αναφέρει: “Ο καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει ελεύθερα στην πολιτιστική ζωή της κοινότητας, να απολαμβάνει τις τέχνες και να μετέχει στην επιστημονική πρόοδο και τα αγαθά της”.

Η ουσιαστική πρόσβαση στο διαδίκτυο χαρακτηρίζεται ως η απόλαυση των οφελών της επιστημονικής προόδου.

Πριν από πολλά χρόνια, τα κράτη δημιούργησαν μια διεθνή ταχυδρομική υπηρεσία που θα συστηνόταν σε εθνικό επίπεδο, αλλά θα συνδεόταν με όλες τις υπόλοιπες ταχυδρομικές υπηρεσίες για τη δημιουργία ενός παγκόσμιου ταχυδρομικού συστήματος. Κάθε άτομο μπορούσε να γράψει ένα γράμμα, να αγοράσει ένα γραμματόσημο και να στείλει αυτό το γράμμα κάπου αλλού, ουσιαστικά οπουδήποτε στον κόσμο. Εάν δεν υπήρχε παράδοση στην πόρτα σας -υπήρχε ένα σύστημα ποστ ρεστάντ ή γενικής παράδοσης που όριζε ένα μέρος στο οποίο θα μπορούσε κάποιος να αναζητήσει την αλληλογραφία του.

Και αυτή η αλληλογραφία εθεωρείτο ιδιωτική -παρά πολλά σύνορα που ενδεχομένως είχε διασχίσει. Αυτή η μορφή επικοινωνίας και μοιράσματος πληροφοριών, που ίσως φαίνεται κάπως παράξενη στο σημερινό κόσμο, άλλαξε τον τρόπο που επικοινωνούσαμε και βασίστηκε στο τεκμήριο του δικαιώματος του σεβασμού της ιδιωτικότητας αυτών των επικοινωνιών. Το πιο σημαντικό όμως, είναι ότι τα κράτη ανέλαβαν να διασφαλίσουν πως όλοι οι άνθρωποι θα είχαν πρόσβαση σε αυτήν την υπηρεσία. Και παρόλο που αρκετές κυβερνήσεις σίγουρα χρησιμοποίησαν την πρόσβασή τους στην αλληλογραφία για να διαβάσουν ό,τι ήταν ιδιωτικό, δεν αμφισβήτησαν την αρχή του δικαιώματος της ιδιωτικότητας αυτών των επικοινωνιών. Σε αναρίθμητες χώρες έδωσε στους ανθρώπους την ευκαιρία της ανταλλαγής πληροφοριών, της οικογενειακής και κοινοτικής ζωής.

Σήμερα η πρόσβαση στο διαδίκτυο είναι ζωτικής σημασίας για να διασφαλιστεί πως οι άνθρωποι μπορούν να επικοινωνούν, αλλά και για να διασφαλιστεί η πρόσβαση των ανθρώπων στην πληροφορία. Η διαφάνεια, η πρόσβαση στην πληροφορία και η ικανότητα συμμετοχής στις πολιτικές συζητήσεις και

αποφάσεις είναι κρίσιμης σημασίας για την οικοδόμηση μιας κοινωνίας με σεβασμό στα δικαιώματα.

Ελάχιστες πράξεις των κυβερνήσεων μπορούν να έχουν τέτοιες άμεσες, ισχυρές, δυνατές και θετικές μακροχρόνιες συνέπειες για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Κάθε μία κυβέρνηση στον κόσμο πρέπει να πάρει μια απόφαση. Θα χρησιμοποιήσει αυτή την ουδέτερη τεχνολογία για να διεκδικήσει την εξουσία της πάνω στους άλλους ή θα την χρησιμοποιήσει για να ενδυναμώσει και να προωθήσει την ελευθερία των ατόμων;

Η έλευση του διαδικτύου και η παγκόσμια διεξόδυσή του -μέσω των κινητών τηλεφώνων, των internet cafe, και των υπολογιστών που είναι προσβάσιμοι στα σχολεία, στις δημόσιες βιβλιοθήκες, σε χώρους εργασίας και σε σπίτια- έχουν δημιουργήσει μια τεράστια ευκαιρία για την ενδυνάμωση των ανθρώπων να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους.

Τα κράτη έχουν την ευκαιρία να εκμεταλλευτούν τη στιγμή και να διασφαλίσουν πως όλοι οι άνθρωποι τους οποίους κυβερνούν έχουν ουσιαστική πρόσβαση στο διαδίκτυο. Μπορούν να διασφαλίσουν πως οι άνθρωποι έχουν οικονομικά προσιτή πρόσβαση στο διαδίκτυο. Τα κράτη μπορούν επίσης να υποστηρίξουν την δημιουργία περισσότερων χώρων όπως βιβλιοθήκες και καφετέριες όπου οι άνθρωποι μπορούν να έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο δωρεάν ή σε οικονομικές τιμές.

Είναι ζωτικής σημασίας τα κράτη να μπορούν να διασφαλίζουν ότι οι γυναίκες- εκ των οποίων μόνο 600 εκατομμύρια έχουν σήμερα πρόσβαση στο διαδίκτυο- μπορούν να συμμετέχουν ενεργά σε αυτό το σύστημα πληροφοριών -και έτσι στις πράξεις και τις αποφάσεις που λαμβάνονται στον κόσμο που ζουν. Σύμφωνα με μια λεπτομερή έκθεση από τις Γυναίκες των Ηνωμένων Εθνών, υπάρχει ένα τεράστιο χάσμα στο διαδίκτυο με βάση το φύλο σε χώρες όπως η Ινδία, το Μεξικό και η Ουγκάντα. Αυτό σημαίνει πως τα κράτη πρέπει να δημιουργήσουν συστήματα που επιτρέπουν τη πρόσβαση σε σπίτια, σχολεία, εργασιακά περιβάλλοντα, μιας και μέρη όπως τα ίντερνετ καφέ δεν είναι πρακτικά για τις γυναίκες που δεν μπορούν να βγουν από τα σπίτια τους για θρησκευτικούς και πολιτιστικούς λόγους. Τα κράτη μπορούν επίσης να εργαστούν για την εξάλειψη των κοινωνικών διακρίσεων εναντίον των γυναικών και των αρνητικών στερεοτύπων. Μια γυναίκα από την Ινδία με πτυχίο μηχανικής δήλωσε στους συντάκτες της έκθεσης πως της απαγορεύτηκε η πρόσβαση στους υπολογιστές «από φόβο ότι, εάν τους ακουμπούσε, κάτι θα μπορούσε να πάει λάθος». Άλλα ανεπίσημα στοιχεία υποδεικνύουν κάποιους άνδρες οι οποίοι απαγορεύουν στις γυναίκες τους να χρησιμοποιούν τον οικογενειακό υπολογιστή σε περίπτωση που δουν απρεπή σεξουαλικό περιεχόμενο. Αυτός είναι ένας από τους λόγους που εξηγεί το γεγονός ότι μόλις το 14% των γυναικών στο Αζερμπαϊτζάν έχουν χρησιμοποιήσει το διαδίκτυο, σε σχέση με το 70% των ανδρών.

Αναγνωρίζοντας το δικαίωμα των ανθρώπων στην πρόσβαση στο διαδίκτυο, τα κράτη θα εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους σε σχέση με το σεβασμό της ελευθερίας της έκφρασης και το δικαίωμα στη πληροφορία. Πρέπει όμως να το πράξουν αυτό με τρόπο τέτοιο, που να σέβονται το δικαίωμα της ιδιωτικότητας.

Εάν αποτύχουν να το πράξουν, κινδυνεύουν να δημιουργήσουν δύο βαθμίδες ανθρώπων τόσο τοπικά όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο -στις οποίες κάποιοι άνθρωποι έχουν τα εργαλεία που χρειάζονται για να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους ενώ κάποιοι άλλοι μένουν πίσω.

Η γνώση, οι πληροφορίες και η ικανότητα της ομιλίας είναι δύναμη. Οι χώρες που σέβονται τα δικαιώματα δεν φοβούνται αυτή τη δύναμη. Οι χώρες που σέβονται τα δικαιώματα προωθούν τη χειραφέτηση. Η άνευ συνόρων φύση της ψηφιακής σφαίρας σημαίνει πως όλοι μας μπορούμε να συμμετά-

σχοιμε στην άσκηση της ιδιότητας του παγκόσμιου πολίτη και να χρησιμοποιήσουμε αυτά τα εργαλεία για να προωθήσουμε το σεβασμό για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε μικρά μέρη κοντά στο σπίτι και με αλληλεγγύη για τους ανθρώπους που ζουν μακριά.

Οι παραδοσιακές μορφές αλληλεγγύης μπορούν να έχουν ακόμα μεγαλύτερο αντίκτυπο όταν «εξαπλώνονται». As πάρουμε για παράδειγμα τα 12 άτομα για τους οποίους αγωνίστηκαν χιλιάδες ακτιβιστές στο πλαίσιο του 10ου παγκόσμιου Μαραθωνίου Γραμμάτων «Γράψε για τα Δικαιώματα», τον Δεκέμβριο του 2012. Αυτή είναι η μεγαλύτερη εκδήλωση ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον κόσμο και τα τελευταία χρόνια έχει «αγκαλιάσει» τα email, τις ψηφιακές εκκλήσεις, τα μηνύματα SMS, τα φαξ, τα tweets, οδηγώντας σε 2 εκατομμύρια πράξεις που εκφράζουν αλληλεγγύη, προσφέροντας υποστήριξη και βοηθώντας να απελευθερωθούν αυτοί που φυλακίζονται για τις πεποιθήσεις τους.

Στη Διεθνή Αμνηστία βλέπουμε στο διαδίκτυο τις ριζοσπαστικές υποσχέσεις και δυνατότητες που ο ιδρυτής μας, Peter Benenson, είδε πάνω από 50 χρόνια πριν -τη δυνατότητα να συνεργάζονται άνθρωποι από όλον τον κόσμο για την διεκδίκηση ελευθεριών και δικαιωμάτων για όλους. Το όνειρό τους ψηφήθηκε ως μία από τις μεγαλύτερες τρέλλες όλων των εποχών. Πολλοί πρώην κρατούμενοι συνείδησης χρωστούν την ελευθερία τους και τις ζωές τους σε αυτό το όνειρο. Είμαστε στα πρόθυρα της δημιουργίας και εκπλήρωσης ενός άλλου ονείρου που πολλοί θα ψηφήσουν ως τρέλλα. Σήμερα, όμως, η Διεθνή Αμνηστία αγκαλιάζει την πρόκληση και καλεί τα κράτη να αναγνωρίσουν τον αλλαγμένο κόσμο μας και να δημιουργήσουν εργαλεία χειραφέτησης για όλους τους ανθρώπους.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Αφρική

Η επιδείνωση της κρίσης στο Μάλι το 2012 αντανakλά πολλά από τα βαθιά ριζωμένα προβλήματα της περιοχής. Σε ολόκληρη την Αφρική οι ζωές των ανθρώπων και η ικανότητά τους να συνειδητοποιούν τα δικαιώματά τους συνέχισαν να παρεμποδίζονται από τις συγκρούσεις, την εξαπλωμένη φτώχεια και τις παραβιάσεις εκ μέρους των δυνάμεων ασφαλείας και των ενόπλων δυνάμεων. Αυτά τα στοιχεία ανέδειξαν και την εγγενή αδυναμία των τοπικών και διεθνών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ειρήνης και των μηχανισμών ασφαλείας.

Τον Ιανουάριο, στο πλαίσιο της μακροχρόνιας δυσαρέσκειας στο βόρειο Μάλι σχετικά με τη φτώχεια, τις διακρίσεις και την έλλειψη προόδου στην ανάπτυξη, Τουαρέγκ και ισλαμιστικές ένοπλες δυνάμεις οργάνωσαν εξέγερση. Αυτή οδήγησε σε ένα επιτυχές στρατιωτικό πραξικόπημα στην πρωτεύουσα Μπαμάκο τον Μάρτιο και είχε ως αποτέλεσμα την κατάτμηση του Μάλι μέχρι τον Απρίλιο. Το υπόλοιπο του 2012 ο βορράς παρέμεινε υπό τον έλεγχο στρατιωτικών δυνάμεων. Τουαρέγκ και ισλαμιστικές δυνάμεις διέπραξαν αναρίθμητες σοβαρές παραβιάσεις, μεταξύ άλλων τη δολοφονία κρατουμένων στρατιωτών, τον ακρωτηριασμό ανθρώπων, το λιθοβολισμό άλλων μέχρι θανάτου, και το βιασμό κοριτσιών και γυναικών.

Εν τω μεταξύ, δυνάμεις ασφαλείας της χώρας συνέχισαν εξωδικαστικές εκτελέσεις και αδιάκριτους βομβαρδισμούς περιοχών που ελέγχονταν από τους Τουαρέγκ. Ένοπλες ομάδες και πολιτοφυλακές χρηματοδοτούμενες από την κυβέρνηση στρατολόγησαν παιδιά. Περισσότεροι από 400.000 άνδρες, γυναίκες και παιδιά εγκατέλειψαν τα σπίτια τους σε αναζήτηση ασφάλειας.

Οι άμαχοι, επίσης, έφεραν το κύριο βάρος των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τις δυνάμεις ασφαλείας και τις πολλαπλασιαζόμενες ένοπλες ομάδες στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κογκό (ΛΔΚ). Η αβέβαιη κατάσταση της ασφάλειας επιδεινώθηκε σημαντικά, καθώς ένοπλες ομάδες, περιλαμβανομένου και του Κινήματος της 23ης Μαρτίου, ενίσχυσαν την εξουσία τους στις περιοχές της επαρχίας του Βόρειου Κιβού στα ανατολικά της χώρας.

Στο μεταξύ, οι εντάσεις αυξήθηκαν ανάμεσα στο Νότιο Σουδάν και το Σουδάν σχετικά με το πετρέλαιο, την ιθαγένεια και την οριοθέτηση των συνόρων. Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παρέμεινε δύσκολη, ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης σύγκρουσης στο Νταρφούρ, το Νότιο Κορντοφάν και τα κράτη του Μπλε Νείλου. Η σύγκρουση εντάθηκε στο τέλος του 2012, με αποτέλεσμα τις βαριές απώλειες αμάχων, μια αυξανόμενη ανθρωπιστική κρίση και τη διαφυγή περισσότερων από 200.000 ανθρώπων σε κοντινά κράτη. Οργανώθηκαν, επίσης, και μαζικές διαμαρτυρίες εναντίον της κυβέρνησης εξαιτίας των αυστηρών μέτρων λιτότητας, με αποτέλεσμα παραβιάσεις από τις δυνάμεις ασφαλείας.

Ένα κοινό χαρακτηριστικό σε πολλές χώρες της περιοχής ήταν η βιαιότητα της αστυνομίας και των δυνάμεων ασφαλείας. Στη Νιγηρία η ισλαμιστική ένοπλη ομάδα Μπόκο Χαράμ σκότωσε περισσότερους από 1.000 ανθρώπους σε βομβιστικές επιθέσεις και επιθέσεις με όπλα. Με τη σειρά τους, οι δυνάμεις ασφαλείας της Νιγηρίας διέπραξαν σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

-περιλαμβανομένων εξαναγκαστικών εξαφανίσεων, εξωδικαστικών εκτελέσεων, εμπρησμών σπιτιών και παράνομων κρατήσεων.

Τον Αύγουστο οι αστυνομικές δυνάμεις στη Νότια Αφρική ανέπτυξαν μονάδες οπλισμένες με επιθετικά όπλα και πυρομαχικά για να συντρίψουν την απεργία στο ορυχείο πηλιδίνας Lonmin Marikana στη βορειοδυτική επαρχία. Δεκαέξι ανθρακωρύχοι έχασαν τη ζωή τους επί τόπου και δεκατέσσερις άλλοι σε μια άλλη τοποθεσία όπου είχαν καταφύγει για να αποδράσουν από τα αστυνομικά πυρά. Υπήρχαν ενδείξεις πως οι περισσότεροι είχαν πυροβοληθεί, ενώ προσπαθούσαν να διαφύγουν ή να παραδοθούν. Τέσσερις ακόμη ανθρακωρύχοι υπέκυψαν αργότερα εκείνη την ημέρα στα τραύματά τους. Οι απεργοί ανθρακωρύχοι είχαν εμπλακεί σε διαμάχη με τη Lonmin σχετικά με τους μισθούς τους. Η κλίμακα και η προβολή των δολοφονιών, καθώς και οι αυξανόμενες ταραχές σε ολόκληρο τον τομέα των ορυχείων, προκάλεσε εθνική κρίση.

Οι υποστηρικτές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι δημοσιογράφοι και μέλη των ομάδων της αντιπολίτευσης ήρθαν αντιμέτωποι με έντονη καταστολή: καταδικάστηκαν σε μακροχρόνιες ποινές φυλάκισης, όπως στην Αιθιοπία, συνελήφθησαν αυθαίρετα, παρενοχλήθηκαν και αντιμετώπισαν θανατικές απειλές όπως στη Γκάμπια. Στην Ακτή Ελεφαντοστού επιθέσεις μη ταυτοποιημένων ενόπλων οδήγησαν σε σοβαρή καταστολή με βάση υποτιθέμενες εθνικές και πολιτικές πεποιθήσεις.

Η θανατική ποινή επιβλήθηκε σε αρκετές χώρες, εφαρμόζεται, όμως, σε πολύ λίγες -και με μια ανησυχητική κίνηση, η Γκάμπια εκτέλεσε τους πρώτους κρατούμενούς της εδώ και 30 χρόνια.

Οι γυναίκες και τα κορίτσια συνέχισαν να είναι ιδιαίτερα ευάλωτες σε διακρίσεις και σε βία με βάση το φύλο -η ενδοοικογενειακή βία, η κρατική βία, καθώς και η βία στο πλαίσιο συγκρούσεων ήταν εκτεταμένες. Βιασμοί από στρατιώτες και μέλη ενόπλων δυνάμεων πραγματοποιήθηκαν σε πολλές περιοχές συγκρούσεων, περιλαμβανομένων του Μάλι, του Τσαντ, του Σουδάν και της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό. Στο Σουδάν διαδηλώτριες υποβλήθηκαν σε «τεστ παρθενίας» σύμφωνα με μαρτυρίες και σε πολλές χώρες επιβλαβείς παραδοσιακές πρακτικές όπως ο ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων συνεχίστηκαν.

Σε όλη την Αφρική η εκτεταμένη διαφθορά και οι συγκρούσεις συνέχισαν να δημιουργούν προβλήματα, καθώς οι Αφρικανοί προετοιμάζονταν για τον εορτασμό της 50ης επετείου της Αφρικανικής Ένωσης το 2013. Υπήρχαν όμως και σπόροι ελπίδας σε όλη την περιοχή καθώς οι άνθρωποι συνέχισαν να χρησιμοποιούν ειρηνικά μέσα για την απαίτηση του δικαιώματός τους στην αξιοπρέπεια, την κοινωνική δικαιοσύνη και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Αμερική

Οι εκτεταμένες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του παρελθόντος και η αποτυχία να λογοδοτήσουν οι υπεύθυνοι άφησαν τα σημάδια τους σε πολλές χώρες της περιοχής. Ωστόσο, οι βασικές διώξεις το 2012 σε χώρες όπως η Αργεντινή, η Βραζιλία, η Χιλή, η Γουατεμάλα και η Ουρουγκάι σημείωσαν περαιτέρω σημαντικές προόδους στην απόδοση της δικαιοσύνης για τις παραβιάσεις που διαπράχθηκαν από στρατιωτικές κυβερνήσεις του παρελθόντος. Παρ' όλα αυτά, για κάποιους ο αγώνας για πραγματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη και το τέλος της ατιμωρησίας συνεχίστηκε. Στην Αϊτή, για παράδειγμα, οι ποινικές διώξεις κατά του πρώην προέδρου Jean-Claude Duvalier παρέμειναν

στάσιμες στα δικαστήρια. Και στις ΗΠΑ ελάχιστη πρόοδος σημειώθηκε για τη λογοδοσία των υπεύθυνων για τις παραβιάσεις που διαπράχθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος της CIA των μυστικών κρατήσεων κατά τη διάρκεια της κυβέρνησης Bush.

Οι κοινωνικές συγκρούσεις για τους φυσικούς πόρους συνεχίστηκαν και για πολλούς οι επιθέσεις για τα δικαιώματά τους εντάθηκαν. Ωστόσο, προωθήθηκε η αναγνώριση των δικαιωμάτων των Αυτοχθόνων Λαών, καθώς οι δικαστικές αποφάσεις επιβεβαίωσαν το δικαίωμά τους στην ελεύθερη, πρότερη και κατόπιν ενημέρωσης συναίνεση στα αναπτυξιακά έργα που τους αφορούν. Τον Ιούνιο, για παράδειγμα, το Παναμερικανικό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εξέδωσε μια απόφαση ορόσημο υπέρ των Kichwa Ιθαγενών Λαών του Sarayaku και έκρινε το Εκουαδόρ ένοχο για την παραβίαση των δικαιωμάτων τους.

Το ίδιο το παναμερικανικό σύστημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων δέχθηκε εκ νέου κριτική από αρκετές κυβερνήσεις στην περιοχή ως απάντηση στις αποφάσεις του. Η Βενεζουέλα το προχώρησε σε τέτοιο βαθμό, ώστε να εκδώσει επίσημη ανακοίνωση πως παραιτείται από την Αμερικανική Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Υπήρχε και κάποια πρόοδος για τον τερματισμό της χρήσης της θανατικής ποινής στη περιοχή. Στις ΗΠΑ -τη μοναδική χώρα της περιοχής που συνέχισε να εκτελεί ανθρώπους- το Κονέκτικατ έγινε η 17η πολιτεία που απαγορεύει τη θανατική ποινή. Και παρόλο που συνέχισαν να επιβάλλονται θανατικές ποινές στις αγγλόφωνες χώρες τις Καραϊβικής, δεν υπήρξαν εκτελέσεις κατά τη διάρκεια του έτους.

Στην Κολομβία οι πρώτες επίσημες ειρηνικές συζητήσεις εδώ και μια δεκαετία αύξησαν τις προσδοκίες ότι οι ένοπλες συγκρούσεις ανάμεσα στην κυβέρνηση και τις Επαναστατικές Ένοπλες Δυνάμεις της Κολομβίας θα μπορούσαν να πάρουν επιτέλους τέλος μετά από σχεδόν 50 χρόνια.

Σε όλη τη περιοχή οι άνθρωποι συνέχισαν να αμφισβητούν τις παγιωμένες μορφές διακρίσεων και βίας εναντίον των γυναικών και να κάνουν εκστρατείες για τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα. Ωστόσο, για εκατομμύρια γυναίκες στην περιοχή, το δικαίωμα να παίρνουν ελεύθερες και ενημερωμένες αποφάσεις χωρίς εξαναγκασμό ή διακρίσεις για το πότε να κάνουν παιδιά και πόσα παρέμεινε ρευστό. Σε χώρες όπως η Χιλή, το Ελ Σαλβαδόρ, η Νικαράγουα και η Δομινικανή Δημοκρατία, γυναίκες και κορίτσια που έμειναν έγκυοι ως αποτέλεσμα βιασμού ή για τις οποίες η συνέχιση της εγκυμοσύνης αποτελούσε κίνδυνο για την υγεία τους ή τη ζωή τους συνέχισαν να στερούνται την πρόσβαση σε ασφαλείς, νόμιμες αμβλώσεις. Οι επιπτώσεις αυτής της στέρσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους ήταν ιδιαίτερα έντονες σε νεαρά κορίτσια και γυναίκες από ευάλωτες ομάδες.

Οι δημοσιογράφοι συνέχισαν να παίζουν ζωτικό ρόλο στην έκθεση των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συχνά με μεγάλο προσωπικό κόστος. Κάποιοι αντιμετώπισαν άμεση καταστολή από την κυβέρνηση, ενώ σε άλλες χώρες έγιναν στόχοι από ένοπλες ομάδες και εγκληματικά δίκτυα. Ξανά και ξανά, υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που συχνά ζουν σε επισφαλείς και δύσσκολες καταστάσεις, συνέχισαν να ξεπερνούν όλες τις απόπειρες φίμωσης μέσω διασυρμών, καταχρήσεις των δικαστηρίων και βία. Μέσα από τις πράξεις τους έδειξαν πόσο δυνατό και βαθιά ριζωμένο έχει γίνει το κίνημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ελπίδα πως θα εμπνεύσει εκατομμύρια άλλους σε όλη την περιοχή.

Ασία

Σε χώρες της Ασίας και του Ειρηνικού η απλή πράξη του να εκφράζει κανείς ελεύθερα την γνώμη του -είτε στους δρόμους είτε στο διαδίκτυο- αντιμετωπίστηκε με βίαιη κρατική καταστολή. Άνθρωποι δέχτηκαν συχνά παρενοχλήσεις, επιθέσεις, φυλακίστηκαν και δολοφονήθηκαν, επειδή τόλμησαν να αμφισβητήσουν τις αρχές.

Στο Βιετνάμ, περισσότεροι από 20 ειρηνικοί αντιφρονούντες, συμπεριλαμβανομένων μπλόγκερ και στιχουργών, φυλακίστηκαν με πλάστες κατηγορίες που σχετίζονται με την εθνική ασφάλεια. Στην Ινδονησία, οι αρχές φυλάκισαν έξι ανθρώπους για βλασφημία και 70 ειρηνικοί πολιτικοί ακτιβιστές παρέμειναν πίσω από τα κάγκελα. Στην Καμπότζη, οι δυνάμεις ασφαλείας πυροβόλησαν ανθρώπους που διαμαρτύρονταν ειρηνικά εναντίον των εξαναγκαστικών εξώσεων και των κακών συνθηκών εργασίας. Στην Κίνα, οι άνθρωποι που διαμαρτυρήθηκαν εναντίον των μαζικών εξαναγκαστικών εξώσεων κινδύνευαν με σύλληψη, φυλάκιση ή αναγκαστική «επανεκπαίδευση» σε στρατόπεδα εργασίας. Στη Σρι Λάνκα, δημοσιογράφοι και άλλοι συνελήφθησαν ή απήχθησαν -και κανείς δεν τους ξαναείδε- επειδή άσκησαν κριτική στις αρχές. Και στην Ινδία, ακτιβιστές που εργάζονταν για τα δικαιώματα των κοινοτήτων των Αυτοχθόνων Λαών -η επιθυμία των οποίων ήταν να προστατεύσουν τα παραδοσιακά δικαιώματά τους επί της γης ερχόταν σε αντίθεση με τα συμφέροντα εταιριών -φυλακίστηκαν με καθαρά πολιτικές κατηγορίες.

Οι αλλαγές στην ηγεσία σε πολλές χώρες της περιοχής δεν βοήθησαν το τοπίο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στην Κίνα περισσότεροι από 100 άνθρωποι συνελήφθησαν με σκοπό να αποτραπούν οι διαδηλώσεις ενόψει της αλλαγής ηγεσίας του Κινεζικού Κομμουνιστικού Κόμματος τον Νοέμβριο -η πρώτη τέτοια αλλαγή σε 10 χρόνια. Στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας, όπου ο Kim Jong un συνέχισε να εδραιώνει την ηγεσία του μετά την ανάληψη της εξουσίας το 2011, οι πολιτικοί αντίπαλοι συνέχισαν να εξορίζονται σε στρατόπεδα συγκέντρωσης όπου αντιμετώπισαν σοβαρό υποσιτισμό, σκληρή εργασία, βασανιστήρια και, σε πολλές περιπτώσεις, το θάνατο.

Οι διαμαρτυρίες στις Μαλδίβες κατά της παραίτησης του πρωθυπουργού Mohameed Nasheed το Φεβρουάριο αντιμετωπίστηκαν με βίαιες καταστολές, καθώς οι δυνάμεις ασφαλείας είχαν στο στόχαστρό τους πολιτικούς του συμμάχους τους οποίους βασάνισαν. Οι ένοπλες συγκρούσεις συνέχισαν να ταλανίζουν τις ζωές δεκάδων χιλιάδων ανθρώπων στη περιοχή, με τους άμαχους να υποφέρουν από τραυματισμούς, θανάτους και εκτοπισμούς ως αποτέλεσμα των επιθέσεων αυτοκτονίας, των αδιάκριτων βομβιστικών και των εναέριων επιθέσεων ή των στοχευμένων δολοφονιών στο Αφγανιστάν, τη Μιανμάρ, το Πακιστάν και την Ταϊλάνδη.

Οι φιλοδοξίες των γυναικών και των κοριτσιών συνέχισαν να εκμηδενίζονται σε όλη την περιοχή, καθώς τα κράτη απέτυχαν να προασπίσουν και να προβάλουν τα δικαιώματά τους. Στο Αφγανιστάν και το Πακιστάν, πολλές γυναίκες και κορίτσια συνέχισαν να αποκλείονται από τη δημόσια ζωή και, σε κάποιες περιπτώσεις, υποβλήθηκαν σε δολοφονίες υπό τη μορφή εκτέλεσης από τους Ταλιμπάν. Οι δημόσιες κατακραυγές για τον ομαδικό βιασμό και τον εν συνεχεία φόνο της φοιτήτριας στην Ινδία υπογράμμισαν τη συνεχιζόμενη αδυναμία του κράτους να περιορίσει τη βία εναντίον γυναικών και κοριτσιών. Και στην Παπούα Νέα Γουινέα τέτοιες πράξεις βίας, αν και διαδεδομένες, έμειναν σε μεγάλο βαθμό ατιμώρητες. Ωστόσο, σημειώθηκε πρόοδος για τα δικαιώματα των γυναικών στις Φιλιππίνες, οι οποίες ψήφισαν έναν νέο νόμο Αναπαραγωγικής Υγείας μετά από 10 χρόνια πιέσεων από τους ακτιβιστές.

Άλλα θετικά -αν και δειλά- βήματα έγιναν στην περιοχή. Παρόλο που στο Αφγανιστάν, την Ινδία, την Ιαπωνία, το Πακιστάν και την Ταϊβάν επανέλαβαν εκτελέσεις ύστερα από παύση 17 μηνών έως οχτώ ετών, η Σιγκαπούρη και η Μαλαισία έκαναν προσπάθειες να άρουν τις υποχρεωτικές θανατικές ποινές από τους ποινικούς κώδικές τους.

Παραδόξως, στη Μιανμάρ εμφανίστηκε μια ευκαιρία για αλλαγή. Τον Νοέμβριο, οι αρχές ανακοίνωσαν τα σχέδιά τους για την ανάπτυξη ενός μηχανισμού που θα επανεξετάζει τις περιπτώσεις κρατουμένων και εκατοντάδες πολιτικών κρατουμένων ελευθερώθηκαν μέσα στο έτος. Ωστόσο, εκατοντάδες ακόμη παρέμειναν υπό αυθαίρετη σύλληψη και κράτηση -ένδειξη του πόσο μακρύς παραμένει ο δρόμος προς την αλλαγή, όχι μόνο στη Μιανμάρ, αλλά στην περιοχή ως σύνολο.

Ευρώπη και Κεντρική Ασία

Ένα σπάνιο παράδειγμα της δημοκρατικής μετάβασης της εξουσίας για την πρώην Σοβιετική Ένωση σημειώθηκε στις κοινοβουλευτικές εκλογές της Γεωργίας. Αλλού, τα αυταρχικά καθεστώτα διατήρησαν την εξουσία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση κέρδισε το βραβείο Νόμπελ Ειρήνης, αλλά δεν ήταν σε θέση να εγγυηθεί βασικό καταφύγιο και ασφάλεια για τους πρόσφυγες σε όλα τα κράτη μέλη της, ούτε ίσα δικαιώματα για τους έξι εκατομμύρια Ρομά πολίτες της. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το για τόσο καιρό κόσμημα στο στέμμα του συστήματος προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Ευρώπης, συνέχισε να υπονομεύεται από την άρνηση των κρατών μελών να εφαρμόσουν τις αποφάσεις του και με τις προσπάθειες να περιορίσουν την έκταση της εξουσίας του.

Τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα απειλούνταν σε ολόκληρη την πρώην Σοβιετική Ένωση. Η μετά το 2011 καταστολή συνεχίστηκε στη Λευκορωσία, στο Αζερμπαϊτζάν αρκετοί κρατούμενοι συνείδησης αφέθηκαν ελεύθεροι ενώ νέοι άλλοι φυλακίστηκαν. Στη Ρωσία ένα νέο κύμα κατασταλτικών νόμων αύξησε την ικανότητα του κράτους να καταστέλλει κρίσιμες διαμαρτυρίες, διαδηλώσεις, μεμονωμένους πολίτες ή οργανισμούς. Σε ολόκληρη την περιοχή τα κράτη άσκησαν επίσης πολύ περισσότερη πίεση στους επικριτές τους: ανώνυμες απειλές βίας, δυσφημιστικές εκστρατείες για τη χρήση των ναρκωτικών, ασυδοσία, ή φοροδιαφυγή.

Η Τουρκία συνέχισε να αυξάνει την επιρροή της ως περιφερειακός παράγοντας, χωρίς να κάνει, ωστόσο, κάποια αξιόλογη πρόοδο στον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην ίδια της τη χώρα, με χιλιάδες άτομα να εξακολουθούν να μαραζώνουν στις φυλακές, ως αποτέλεσμα άδικων δικών και παραβιάσεων του δικαιώματός τους στην ελευθερία της έκφρασης.

Σε μια απόφαση-ορόσημο, τον Δεκέμβριο, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων διαπίστωσε ότι η κυβέρνηση της Μακεδονίας υπεύθυνη για την εξαφάνιση και το βασανισμό του Khaled el Masri, τα οποία ακολούθησαν μετά την απαγωγή του από τη CIA στα Σκόπια το 2003. Τον Σεπτέμβριο του 2012 το Ιταλικό Ακυρωτικό Δικαστήριο επικύρωσε τις καταδίκες των 23 πρώην αξιωματικών της CIA για την απαγωγή και παράδοση του αιγύπτιου υπόπτου τρομοκρατίας Osama Moustafa Hassan Nasr στο Μιλάνο.

Για το μεγαλύτερο μέρος, ωστόσο, η λογοδοσία για τα εγκλήματα που διαπράχθηκαν στην Ευρώπη στο πλαίσιο του αμερικανικού προγράμματος παράδοσης παρέμεινε αόριστη, καθώς τα εμπλεκόμενα

κράτη συνέχισαν να καθυστερούν τις έρευνες ή να αρνούνται την εμπλοκή τους σε παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στην πρώην Σοβιετική Ένωση η πρακτική των έκνομων μεταγωγών συνεχίστηκε. Η Ρωσία και η Ουκρανία συνεργάστηκαν για την απαγωγή και την επιστροφή καταζητούμενων ατόμων που διατρέχουν τον κίνδυνο βασανιστηρίων, περιφρονώντας ξεκάθαρα τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που είχαν αποκλείσει την έκδοσή τους.

Αρκετά κράτη, ιδίως η Ρωσία, υπονόμισαν την εξουσία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων δικαιωμάτων μη εφαρμόζοντας τις αποφάσεις του, ενώ οι τροποποιήσεις που προτάθηκαν στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου απείλησε να υπονομεύσει την ανεξαρτησία του Δικαστηρίου και να περιορίσει την πρόσβαση των ατόμων σε αυτό. Σε ορισμένα μέρη των Βαλκανίων το ενδεχόμενο να λάβουν δικαιοσύνη κάποια από τα θύματα των εγκλημάτων πολέμου που διαπράχθηκαν το 1990 εγκαταλείφθηκε. Η διερεύνηση και η δίωξη των περιπτώσεων συνέχισε να είναι αργή και παρεμποδίστηκε από την έλλειψη πολιτικής βούλησης. Στην Βοσνία-Ερζεγοβίνη και σε άλλες χώρες, θύματα βιασμού και άλλων εγκλημάτων πολέμου και σεξουαλικής βίας συνέχισαν να στερούνται πρόσβαση στη δικαιοσύνη και την κοινωνική υποστήριξη.

Οι ευρωπαϊκές χώρες προσπάθησαν να περιορίσουν την είσοδο των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο με την ενδυνάμωση των ελέγχων στα σύνορα και με τις συμφωνίες συνεργασίας με τα κράτη της Βορείου Αφρικής, όπως η Λιβύη, τα οποία κράτη αδυνατούσαν να σεβαστούν τα δικαιώματα αυτών που επέστρεφαν στις ακτές τους. Οι αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα συνέχισαν να αντιμετωπίζουν δραματικά εμπόδια στην αίτηση για άσυλο και κινδυνεύουν όλο και περισσότερο με κράτηση σε απάνθρωπες συνθήκες- ή βία στα χέρια ξενοφοβικών ομάδων επαγρύπνησης.

Η Ουγγαρία επέτρεψε σε ένστολες ακροδεξιές ομάδες να εισβάλουν σε γειτονιές Ρομά φωνάζοντας ρατσιστικές ύβρεις και πετώντας πέτρες στους κατοίκους. Σε όλη την περιοχή, οι Ρομά συνέχισαν να έρχονται αντιμέτωποι με παρενοχλήσεις και διακρίσεις.

Μέση Ανατολή και Βόρεια Αφρική

Οι λαϊκές εξεγέρσεις που σάρωσαν όλη τη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή από τα τέλη του 2010 συνέχισαν να διαμορφώνουν τις εξελίξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην περιοχή το 2012.

Στη Συρία οι εσωτερικές ένοπλες συγκρούσεις ανάμεσα στις δυνάμεις της κυβέρνησης και της αντιπολίτευσης κατέστρεψαν τη χώρα. Σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εγκλήματα πολέμου από όλες τις κομματικές παρατάξεις, όπως επίσης και εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας από τις δυνάμεις της κυβέρνησης, συνεχίστηκαν καθόλη τη διάρκεια του 2012 και συνεχίστηκαν και μετά, περιλαμβάνοντας αδιάκριτες επιθέσεις σε κατοικημένες περιοχές, πολιτικές δολοφονίες και βασανιστήρια. Ο εκτεταμένος τρόμος και οι καταστροφές μετατόπισαν πάνω από 2 εκατομμύρια ανθρώπους μέσα στη Συρία που αντιμετώπισαν τρομερές ανθρωπιστικές συνθήκες και μέχρι το τέλος του χρόνου είχαν ωθήσει 600.000 άλλους να διαφύγουν στο εξωτερικό, ασκώντας τρομερή πίεση στα γειτονικά κράτη. Με κατεστραμμένες την οικονομία και τις υποδομές και με συνεχιζόμενες τις εχθροπραξίες το μέλλον της Συρία φαινόταν σκοτεινό.

Αλλού, η εικόνα για το 2012 ήταν ανάμικτη. Σε χώρες όπου οι αυταρχικοί κυβερνήτες είχαν εκδιωχθεί -όπως η Αίγυπτος, η Λιβύη, η Τυνησία και η Υεμένη- υπήρχε μεγαλύτερη ελευθερία στα μέσα ενημέρωσης, αλλά και διεύρυνση των ευκαιριών για την κοινωνία των πολιτών. Ωστόσο, υπήρχαν επίσης και κάποιες οπισθοδρομήσεις, καθώς σημειώθηκαν προβλήματα στην ελευθερία της έκφρασης για θρησκευτικούς και ηθικούς λόγους. Στη Λιβύη, η αποτυχία να ελεγχθούν οι πολιτοφύλακες ήταν απειλή για την πρόοδο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Σε ολόκληρη την περιοχή τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι πολιτικοί ακτιβιστές εξακολούθησαν να αντιμετωπίζουν καταστολές. Πολλές γυναίκες και άνδρες φυλακίστηκαν επειδή εξέφρασαν τις απόψεις τους, ξυλοκοπήθηκαν ή σκοτώθηκαν σε ειρηνικές διαμαρτυρίες, βασανίστηκαν σε φυλακές, τους απαγορεύτηκε να ταξιδεύουν, ή παρενοχλήθηκαν από κρατικούς φορείς. Στα κράτη του Κόλπου ακτιβιστές, ποιητές, εργαζόμενοι της υγείας και άλλοι συνελήφθησαν απλώς γιατί απεύθυναν έκκληση για αλλαγή ή γιατί εξέφρασαν τις απόψεις τους. Στο Μπαχρέιν, παρόλο που οι αρχές εξήγγειλαν μεταρρυθμίσεις, συνέχισαν να φυλακίζουν τους κρατούμενους συνείδησης, μεταξύ άλλων ηγετικά μέλη της αντιπολίτευσης και ακτιβιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στην Αλγερία και την Ιορδανία νέοι νόμοι άσκησαν αυστηρότερο έλεγχο στα μέσα ενημέρωσης, ενώ οι αρχές του Μαρόκο κατέστειλαν τη δράση δημοσιογράφων και αντιφρονούντων.

Στις χώρες που βρίσκονταν σε μετάβαση οι συζητήσεις για τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις στους τομείς της δικαιοσύνης και της ασφάλειας συνεχίστηκαν, ωστόσο, έγιναν πολύ λίγες πραγματικές αλλαγές. Σε γενικές γραμμές η ατιμωρησία για τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παρέμεινε ίδια αν και έγιναν κάποια βήματα για την αντιμετώπιση των παραβιάσεων του παρελθόντος. Οι αυθαίρετες συλλήψεις, τα βασανιστήρια και οι άδικες δίκες παρέμειναν συνηθισμένο φαινόμενο και πολλά κράτη χρησιμοποίησαν συχνά τη θανατική ποινή, ιδιαίτερα το Ιράν και η Σαουδική Αραβία.

Στο επίκεντρο των εξεγέρσεων οι προσδοκίες των γυναικών ήταν πολύ μακριά από την πραγματικότητα. Η απαίτησή τους να βάλουν ένα τέλος στην διάκριση με βάση το φύλο δεν ικανοποιήθηκε και διαδηλώτριες υπέστησαν σεξουαλική κακοποίηση. Εντούτοις, γυναίκες σε όλη την περιοχή συνέχισαν να αμφισβητούν τις διακρίσεις, που παραμένουν παγιωμένες στο δίκαιο και την πρακτική, και να απαιτούν επαρκή προστασία εναντίον της ενδοοικογενειακής και σεξουαλικής βίας.

Εν τω μεταξύ, το Ισραήλ διατήρησε το στρατιωτικό του αποκλεισμό στη Λωρίδα της Γάζας και επέκτεινε τους παράνομους ισραηλινούς αποικισμούς στην κατεχόμενη Παλαιστινιακή Δυτική Όχθη. Το αποτέλεσμα ήταν η συνεχιζόμενη ανθρωπιστική κρίση για τους 1,6 εκατομμύρια κατοίκους της Γάζας και οι σοβαροί αποκλεισμοί στην μετακίνηση των Παλαιστίνιων στην Δυτική Όχθη και τη Γάζα. Τον Νοέμβριο του 2012 το Ισραήλ ξεκίνησε μια οκταήμερη στρατιωτική εκστρατεία εναντίον παλαιστινιακών ενόπλων ομάδων που εκτόξευαν αδιακρίτως πυραύλους από τη Γάζα στο Ισραήλ: περισσότεροι από 160 Παλαιστίνιοι σκοτώθηκαν, όπως επίσης και 6 Ισραηλινοί.

ΕΛΛΑΔΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πρόεδρος της Δημοκρατίας: Κάρολος Παπούλιας

Πρωθυπουργός: Αντώνης Σαμαράς (αντικατέστησε τον Παναγιώτη Πικραμμένο τον Ιούνιο, ο οποίος αντικατέστησε τον Λουκά Παπαδήμο τον Μάιο)

Καθόλη τη διάρκεια του έτους συνεχίστηκαν οι ισχυρισμοί για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την αστυνομία, περιλαμβανομένων βασανιστηρίων και υπερβολικής χρήσης βίας. Μετανάστες και αιτούντες άσυλο αντιμετώπισαν εμπόδια στην υποβολή των αιτήσεών τους και συχνά κρατήθηκαν σε υποτυπώδεις συνθήκες. Κλιμακώθηκαν δραματικά τα εγκλήματα μίσους με βάση τη φυλή και την εθνικότητα.

Γενικές πληροφορίες

Η οικονομία βρισκόταν σε κρίση και η ανεργία έφτασε το 26.8% τον Οκτώβριο. Ψηφίστηκαν από τη Βουλή περαιτέρω μέτρα λιτότητας τον Φεβρουάριο και τον Νοέμβριο, εν μέσω διαμαρτυριών στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις. Τον Μάιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινωνικών Δικαιωμάτων διαπίστωσε ότι η νομοθεσία λιτότητας που σχετίζεται με τους εργαζόμενους στο δημόσιο τομέα παραβίαζε διάφορες διατάξεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη.

Η Χρυσή Αυγή, ακροδεξιό κόμμα με επιθετική αντιμεταναστευτική ρητορική, κέρδισε 18 έδρες στις κοινοβουλευτικές εκλογές του Ιουνίου.

Υπερβολική χρήση βίας

Συνεχίστηκαν ισχυρισμοί για υπερβολική χρήση βίας εκ μέρους της αστυνομίας κατά τη διάρκεια διαδηλώσεων.

*Τον Απρίλιο αρκετοί δημοσιογράφοι και φωτογράφοι δέχθηκαν επίθεση από ΜΑΤ κατά τη διάρκεια διαμαρτυριών στην Αθήνα στη μνήμη ενός 77χρονου συνταξιούχου φαρμακοποιού, ο οποίος αυτοκτόνησε. Ο φωτορεπόρτερ Μάριος Λώλος υπέστη σοβαρό κρανιακό κάταγμα, όταν αστυνομικός των ΜΑΤ τον χτύπησε με γκλόμπ στο πίσω μέρος του κεφαλιού του. Κανένα άτομο δεν συνελήφθη, ούτε κατηγορήθηκε για την επίθεση.

*Στις 5 Αυγούστου ΜΑΤ έκαναν υπερβολική χρήση χημικών ερεθιστικών ουσιών και σύμφωνα με αναφορές έριξαν πλαστικές σφαίρες και άλλες βολίδες πρόσκρουσης εναντίον ειρηνικών διαδηλωτών που εναντιώνονταν στις επιχειρήσεις εξόρυξης χρυσού στην περιοχή της Χαλκιδικής.

Βασανιστήρια και άλλες μορφές κακομεταχείρισης

Συνεχίστηκαν οι ισχυρισμοί για βασανιστήρια και άλλες μορφές κακομεταχείρισης εναντίον ατόμων, μεταξύ άλλων, μελών ευπαθών ομάδων, όπως μετανάστες και αιτούντες άσυλο που κρατούνταν σε

κέντρα κράτησης. Συνεχίστηκαν τα συστημικά προβλήματα που οδηγούν στην ατιμωρησία, όπως η συχνή αποτυχία των αρχών να διεξάγουν άμεσες, πλήρεις και αμερόληπτες έρευνες και να διασφαλίζουν το δικαίωμα στην αποτελεσματική αποκατάσταση. Τον Ιανουάριο το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έκρινε ότι ο βιασμός με γκλόμπ ενός παράτυπου μετανάστη από ακτοφύλακα τον Μάιο του 2011 ισοδυναμούσε με βασανιστήριο (Ζοντούλι κατά Ελλάδας). Τον Αύγουστο η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ διαπίστωσε ότι η Ελλάδα απέτυχε να διερευνήσει τις καταγγελίες για κακομεταχείριση και διακρίσεις από την αστυνομία ενός έλληνα Ρομά το 1999 (Κατσαρής κατά Ελλάδας).

*Τον Μάρτιο το Μικτό Ορκωτό Εφετείο στην Αθήνα αθώωσε δυο αστυνομικούς που κατηγορούνταν για πρόκληση σωματικής βλάβης σύμφωνα με τη διάταξη κατά των βασανιστηρίων του Ποινικού Κώδικα εναντίον δύο προσφύγων στο Αστυνομικό Τμήμα Αγίου Παντελεήμονα, στην Αθήνα, τον Δεκέμβριο του 2004. Οι αστυνομικοί είχαν κριθεί ένοχοι σε πρώτο βαθμό.

*Τον Οκτώβριο ήρθαν στο φως σοβαροί ισχυρισμοί για βασανιστήρια 15 αντι-φασιστών διαδηλωτών από αστυνομικούς στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αθηνών στις 30 Σεπτεμβρίου. Υποστηρικτές των διαδηλωτών, που συνελήφθησαν την 1η Οκτωβρίου, κατήγγειλαν, επίσης, ότι και οι ίδιοι υποβλήθηκαν σε μεταχείριση ισοδύναμη με βασανιστήρια στη ΓΑΔΑ. Οι αρχές αρνήθηκαν τους ισχυρισμούς, αλλά ένας ανακριτής ζήτησε από τον Εισαγγελέα να ασκήσει ποινική δίωξη στους αστυνομικούς που είχαν εμπλακεί στην παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των διαδηλωτών.

Πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο και μετανάστες

Παρά τις βελτιώσεις που αναφέρθηκαν στο επίπεδο προσφυγής της διαδικασίας χορήγησης ασύλου, η Ελλάδα είχε σημειώσει μικρή πρόοδο στη δημιουργία ενός δίκαιου και αποτελεσματικού συστήματος. Στο τέλος της χρονιάς η νέα Υπηρεσία Ασύλου δεν είχε ξεκινήσει ακόμα να επεξεργάζεται τις αιτήσεις για άσυλο λόγω σοβαρής έλλειψης προσωπικού. Τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι αιτούντες άσυλο στην προσπάθειά τους να υποβάλουν τις αιτήσεις τους συνεχίστηκαν. Για παράδειγμα, στην Αστυνομική Διεύθυνση Αιτωλοακαρνανίας στην Αθήνα, καταχωρούνταν από τις αρχές μόνο περίπου 20 αιτήσεις την εβδομάδα.

Άτομα τα οποία προσπάθησαν να εισέλθουν στην Ελλάδα από την Τουρκία μέσω του ποταμού Έβρου ανέφεραν ότι είχαν απωθηθεί πίσω στην Τουρκία από τις ελληνικές αρχές. Τον Δεκέμβριο ολοκληρώθηκε φράκτης 10,5 χλμ κατά μήκος των χερσαίων συνόρων με την Τουρκία στην περιοχή του Έβρου. Συνεχίστηκαν οι ανησυχίες ότι ο φράκτης θα εμπόδιζε την ασφαλή είσοδο στα άτομα που αναζητούν διεθνή προστασία, και θα τα ανάγκαζε να επιχειρήσουν να ακολουθήσουν επικίνδυνα περάσματα.

Αιτούντες άσυλο και παράτυποι μετανάστες, περιλαμβανομένων ασυνόδευτων παιδιών, συνέχισαν να κρατούνται συστηματικά επί μεγάλα χρονικά διαστήματα. Τον Απρίλιο θεσπίστηκε νέα νομοθετική διάταξη που επέτρεπε την κράτηση των παράτυπων μεταναστών και των αιτούντων άσυλο για λόγους όπως η υποψία ότι μεταφέρουν μολυσματικές ασθένειες όπως ο HIV. Η καταστολή των μεταναστών από την αστυνομία, που ξεκίνησε τον Αύγουστο, ήγειρε ανησυχίες σχετικά με τις διακρίσεις εις βάρος ατόμων λόγω της υποτιθέμενης εθνικότητάς τους, και σχετικά με την ενδεχόμενη πυροδότηση της ξενοφοβίας.

Τον Οκτώβριο η τροποποίηση της νομοθεσίας σχετικά με τις διαδικασίες χορήγησης ασύλου επέτρεπε στην αστυνομία να επεκτείνει τη μέγιστη τρίμηνη ή εξάμηνη περίοδο κράτησης ενός αιτούντα άσυλο σε επιπλέον 12 μήνες. Συνεχίστηκαν οι υποτυπώδεις συνθήκες σε διάφορα κέντρα κράτησης μεταναστών και σε αστυνομικά τμήματα όπου κρατούνταν αιτούντες άσυλο και παράτυποι μετανάστες. Οι συνθήκες στην εγκατάσταση κράτησης του Ελληνικού στην Αθήνα ήταν απάνθρωπες και εξευτελι-

στικές. Από τον Αύγουστο μέχρι και το τέλος του χρόνου πολλοί αιτούντες άσυλο και παράτυποι μετανάστες, συμπεριλαμβανομένων πολλών σύρων υπηκόων που διέφυγαν από τις συγκρούσεις εκεί, αναφέρθηκε ότι κρατούνταν σε πολύ κακές συνθήκες σε αστυνομικά τμήματα ή είχαν εγκαταλειφθεί χωρίς στέγη.

Διακρίσεις

Εγκλήματα μίσους

Ο αριθμός των επιθέσεων με ρατσιστικά κίνητρα κλιμακώθηκε δραματικά κατά τη διάρκεια της χρονιάς. Τον Οκτώβριο το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας ανέφερε πως τα περισσότερα από τα μισά εκ των 87 καταγεγραμμένων περιστατικών ήταν συνδεδεμένα με εξτρεμιστικές ακροδεξιές ομάδες οι οποίες είχαν ενεργήσει οργανωμένα και προσχεδιασμένα. Τον Δεκέμβριο υπεγράφη προεδρικό διάταγμα το οποίο προέβλεπε ότι ειδικές μονάδες της αστυνομίας στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη θα διερευνούσαν τα εγκλήματα με ρατσιστικά κίνητρα. Ωστόσο, η απόφαση αυτή ήταν ελλιπής, καθώς δεν προστάτευε τα θύματα χωρίς χαρτιά από τη σύλληψη και την απέλαση κατά τη διάρκεια των ποινικών διαδικασιών.

*Τον Αύγουστο καταγράφηκε σειρά βίαιων επιθέσεων εναντίον μεταναστών και αιτούντων άσυλο και άτυπων χώρων λητρείας στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις. Στις 13 Αυγούστου ένας ιρακινός υπήκοος μαχαιρώθηκε θανάσιμα σε επίθεση. Διατάχθηκε ποινική έρευνα, αλλά δεν αναγνωρίστηκε κανένας δράστης.

Στις 24 Σεπτεμβρίου αθηναϊκό δικαστήριο ανέβαλε την δίκη για έβδομη φορά τριών ελληνικών υπηκόων, περιλαμβανομένης μιας υποψήφιας βουλευτή της Χρυσής Αυγής. Είχαν κατηγορηθεί για τον ξυλοδαρμό τριών αφγανών αιτούντων άσυλο και το μαχαιρώμα ενός από αυτούς το 2011. Πρόκειται για ένα από τα ελάχιστα περιστατικά ρατσιστικής βίας που παραπέμφθηκαν σε δίκη.

*Τον Οκτώβριο, το Κοινοβούλιο ήρε την ασυλία δυο βουλευτών της Χρυσής Αυγής οι οποίοι ήταν συνδεδεμένοι με δυο επιθέσεις σε πάγκους λαϊκών αγορών που ανήκαν σε μετανάστες στις πόλεις της Ραφήνας και του Μεσολογγίου στις 9 Σεπτεμβρίου. Τον Νοέμβριο, απαγγέλθηκαν κατηγορίες κατά των βουλευτών οι οποίοι ήταν συνδεδεμένοι με το περιστατικό που διαδραματίστηκε στο Μεσολόγγι.

*Στις 3 Νοεμβρίου, έγιναν επιθέσεις εναντίον μεταναστών και αιτούντων άσυλο, αλλά και εναντίον των καταστημάτων και των σπιτιών τους στην περιοχή του Αγίου Παντελεήμονα στην Αθήνα, σύμφωνα με αναφορές, από εξτρεμιστικές ακροδεξιές ομάδες.

Άτομα με HIV

Τον Μάιο οι αρχές συνέλαβαν και σύμφωνα με αναφορές εξέτασαν δια της βίας για τον ιό HIV παραπάνω από 100 φερόμενες ως ιερόδουλες. Σοβαρές ανησυχίες εκφράστηκαν για το στιγματισμό των 29 εκ των συλληφθεισών έπειτα από τη δημοσίευση των προσωπικών τους στοιχείων και των φωτογραφιών τους από την αστυνομία και απαγγέλθηκαν κατηγορίες εις βάρος τους για τη σκόπιμη πρόκληση σωματικών βλαβών. Στο τέλος της χρονιάς 12 συλληφθείσες βρίσκονταν ακόμα στη φυλακή, εν αναμονή δίκης.

Ρομά

Σύμφωνα με τη ΜΚΟ Ελληνικό Παρατηρητήριο Συμφωνιών του Ελσίνκι, συνεχίστηκε ο διαχωρισμός ή ο αποκλεισμός των παιδιών Ρομά από την εκπαίδευση, ενώ οικογένειες Ρομά εκδιώχθηκαν ή απειλήθηκαν με έξωση από τους καταυλισμούς τους χωρίς να τους παρασχεθεί εναλλακτική και επαρκής στέγαση.

*Τον Δεκέμβριο το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έκρινε ότι η αποτυχία των ελληνικών αρχών να ενσωματώσουν τα παιδιά Ρομά στον Ασπρόπυργο στην τακτική εκπαίδευση ισοδυναμεί με διάκριση (Σαμπάνης και άλλοι κατά Ελλάδα). Επρόκειτο για τη δεύτερη φορά που διαπιστώθηκε ότι η Ελλάδα παραβίασε την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων λόγω του διαχωρισμού των παιδιών Ρομά στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στον Ασπρόπυργο.

Λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι, τρανσέξουαλικά και διαφυλικά άτομα

Τον Νοέμβριο οι ακτιβιστές ΛΟΑΤ ανέφεραν ότι είχαν κλιμακωθεί στην Αθήνα τα περιστατικά ομοφοβικής βίας. Τα θύματα ανέφεραν ότι οι δράστες που τους επιτέθηκαν ήταν μέλη εξτρεμιστικών ακροδεξιών ομάδων, περιλαμβανομένων, σύμφωνα με αναφορές, και μελών της Χρυσής Αυγής.

Αντιρρησίες Συνείδησης

Συνεχίστηκαν οι επανειλημμένες διώξεις των αντιρρησιών συνείδησης.

*Τον Φεβρουάριο το Στρατοδικείο Αθηνών καταδίκασε τον 49χρονο Αβραάμ Πουλιάση, έναν από τους πρώτους αντιρρησίες συνείδησης στην Ελλάδα, σε εξάμηνη φυλάκιση, με τριετή αναστολή. Ο Αβραάμ Πουλιάσης δεν ήταν πλέον υπόχρεος στράτευσης, εφόσον είχε συμπληρώσει το 45ο έτος της ηλικίας του.

Συνθήκες στις φυλακές

Κατά τη διάρκεια της χρονιάς, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έκρινε ότι η Ελλάδα είχε παραβιάσει την Ευρωπαϊκή Συνθήκη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα σε τρεις περιπτώσεις, λόγω των ακατάλληλων συνθηκών κράτησης στις φυλακές των Ιωαννίνων, του Κορυδαλλού και του κέντρου κράτησης της Αστυνομικής Διεύθυνσης Θεσσαλονίκης.

Ελευθερία της έκφρασης

Η ελευθερία της έκφρασης απειλήθηκε σε πολλές περιπτώσεις.

*Τον Νοέμβριο, ο Κώστας Βαξεβάνης, δημοσιογράφος και εκδότης περιοδικού, δικάστηκε στην Αθήνα για παραβίαση προσωπικών δεδομένων, αφού δημοσίευσε τα ονόματα 2.000 Ελλήνων οι οποίοι φέρονταν να έχουν προσωπικούς τραπεζικούς λογαριασμούς στην Ελβετία και κάλεσε να διεξαχθούν έρευνες για πιθανή φοροδιαφυγή. Αθώωθηκε έπειτα από την ακρόαση η οποία διήρκεσε μία ημέρα. Το γραφείο του Εισαγγελέα του Πρωτοδικείου Αθηνών άσκησε έφεση, και ο Κώστας Βαξεβάνης παραπέμφθηκε σε δίκη ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Αθηνών.

*Τον Οκτώβριο, τα μέλη εξτρεμιστικών χριστιανικών ομάδων και το ακροδεξιό κόμμα Χρυσή Αυγή, περιλαμβανομένων μερικών βουλευτών, προσπάθησαν να εμποδίσουν την πρεμιέρα του θεατρικού

έργου Corpus Christi, με λεκτικές επιθέσεις και απειλές κατά των ηθοποιών και του κοινού. Τον Νοέμβριο οι άνθρωποι που είχαν σκηνοθετήσει το θεατρικό έργο κατηγορήθηκαν για βλασφημία.

Επισκέψεις/Εκθέσεις της Διεθνούς Αμνηστίας

#Εκπρόσωποι της Διεθνούς Αμνηστίας επισκέφθηκαν τη χώρα τον Ιανουάριο, τον Ιούλιο και τον Οκτώβριο.

#Εκθεση: Αστυνομική βία στην Ελλάδα: Όχι μόνο 'μεμονωμένα περιστατικά'.

#Εκθεση: Ελλάδα: Το τέλος του δρόμου για τους πρόσφυγες, τους αιτούντες άσυλο και τους μετανάστες.

AMNESTY
INTERNATIONAL

<http://www.amnesty.org.gr/>